ناول
لوی امپراتور
Ketabton.com
لیکوال: سید ادریس سادات

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡـــمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيـــمِ

د کتاب پېژندنه

نـــوم . امپراتور *ناول*

لیکوال . سیـــد ادریـــس *ســادات*

کمپـــوز . پـخـپـلـه لیـــکوال

پښـتي ډیزاین . طیـــب سکــــون

مرسته . سعیـــد جـــواد

د لیکوال شماره . 0731363201

چاپ کال . 2023 / 2 / 29

چینل . https://youtube.com/@sadattv1?si=q6lTxJVPfU5_TkP5

ګروپ . https://chat.whatsapp.com/HerXXDLt9tM75o1BpOrBFN

په خپل نوم د خپرولو حق يې هيڅوک نلري...

S A

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

دا ناول دې زما خورو او زړه ته رانږدې والدينو ته ډالۍ وي.

دا د هغوی د دعاگانو بر کت دی، چې زه اوس د داسې ناول په ليکلو بريالی شوم.

او ستاسې تر لاسو مې دوررسوه.

الله تعالی دې ماته زما والدين او تاسې ته ستاسې والدين ژوندي لري.

او خدای دې يې هيڅکله هم زموږ له سره نه کموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیت:

امپراتوري د جهان تبه دې اجل ونیسي.
د امت سپین لاسونه ژبې دې یرغل ونیسي.

دلته راغلي جنګ بایلونکي دې لړ وپوښتل شي؟
څوک خو دې نر شي له غازیانو دې کابل ونیسي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیل

د لمونځ وخت دی.

زمان خان یې له خوبه پاڅاوه.

سترګې یې وموښلې، د اوداسه په نیت یې خپلې متې بډ وهلې.

بیرون په کلي کې د یخو اوبو شړا خته د کلي یخه هوا او سړه سیلۍ لګیده.

ژر. ژر یې اودس وکړ.

او په منډه یې په کور کې په چینجن پوزي باندې خپل لمونځ اداء کړ.

د سهار خړه وه.

او د کلي په لرې غرو رغو کې یو، نیم د لیوه اواز اوریدل کیده.

زمان خان خپل رب ته لاسونه لپه کړل:

یاربه!

لکه څرنګه چې دې یوه نیمه پیړۍ مخکې صفویان د شاه محمود په لاس ذلیله کړې وو.

خدایه! وس یو بل شاه محمود پیدا کړه، تر څو د صفویانو د ملا تیر ورمات کړي.

خدایه! زموږ هیواد یو خپل واک هیواد وګرځوه.

یاربه! موږ خپل پخوانی نوم بایللی دی.

اوس نو د خراسان په نامه هیڅ هم د ځمکې پر سر نشته خدایه!

ته خو زموږ دا بې وسه هیوادوال دومره طاقتورکړې، چې دا څلور لوې قوتونه مات کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دم غوغا ګډه شوه!

زمان خان له کوره بیرون ووت!

ټولو خلکو له یو بل سره خبرې کولې.

زمان خان هم له یوه تن څخه وپوښتل:

ورور جانه! څه خبره ده، دا ولې نن په کلي کې شور دی.

هغه ورته وویل:ولې ته خبر نه يې؟

نه !

خبر شه پښتنو، تاجکو، ازبکو، چار ایماقو او ترکمنو ډلو د کابل سیند په ورڅیرمه راغو, او باندو, بلخَ ً,کندز, اندخوی, سرپل, شبرغان, هرات, او بادغیس کې د نادر پر وړاندې د خپلواکۍ بیرغونه راپورته کړي دي.

زمان خان د دې کلي پوه او هوښیار مشر دی، او د ټول هرات واګې په لاس کې لري.

د هرات ټول خلک يې یو موټی کړل، او یو لوی فوځ يې ورڅخه جوړ کړ.

تر څو دوي هم د خپلواکۍ بیرغونه راپورته کړي، او د خپل هیواد راتلونکی روښانه کړي.

په دی ورځ دوه تنه نایان د ابدالیانو کلي ته راغلل, د همدې کلي خلکو ته يې خبر راوړ.

چی نورو ولایتونو کې مقاومت کوونکي په توپونو کښیناستل،

هر ځای کی يي پاځونونه غلي کړي دي.

که چیرې تاسی دخپلواکۍ بیرغونه راپورته کړئ، نو فکر نکووم که کوم تن درکې ژوندی پاتې شي او نادر به تاسې ټول، لکه د خشاک وسوزوي.

دا دوه نفر ولاړل زمان خان د هرات ټول فوځ پخپل لاس کی ونیو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د هغوی روحیه ډیره کمزورې شوې وه.

علت یې دا وو.

چې هغو دوو نایانو د دوې په دماغو کې سخته ویره اچولې وه.

او دا خبره رښتیا ده.

چې هغه وخت په ټول خراسان کی د شورشونو د غلي کولو لپاره سختې وینې توېې شوې خو چې یو ځای کې به یې د خلکو پاڅون غلی کړ.

بل ځای کی به ورته راولاړ شول.

زموږ د وطن والو سر کښې د هماغه وخت نه خلکو ومنله او تراوسه یې یادوي.

زمان شاه د خپلې پوهې او زیرکتیا نه په کار اخیستنې سره د ټول فوځ سر ورخلاص کړ, او د جنګ لپاره یې ښه قوي تابیا ونیوله.

زمان شاه د هرات ټول فوځ د صفویانو د دولت سره د ډغری وهلو په پار چمتو کړ.

په همدغې کال نادر هرات ته ترکمان صفي قلي خان راولیګه.

چې لښکر یې په توپچي ځواک او شوبلو هم سمبال وو.

ترکمان صفي قلي خان یې خاص د ابدالیانو د ټکولو لپاره هرات ته رالیګلی و.

***

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد زمان خان تر مشرۍ لاندې ابدالي ځواک روان شو.

زمان خان د خپلې کورنۍ سره مخه ښه وکړه, ځکه د داسې یو لوې قوت سره د جنګ نه وروسته د انسان ژوندي پاتې کیدل, هیڅ امکان نلري.

زمان خان خپل مشر ځوي زولفقار خان نه پریښود, تر څو جنګ ته لاړ شي خو مور یې ورڅخه منعه کړ.

زرغونه د زولفقار خان مور ډیره زړه وره او پر وطن مینه میرمن ده, ځکه یې خپل خاوند هم د جګړې څخه منعه نکړ.

ټول ابدالي فوځ د زمان خان تر مشرۍ لاندې تر کافر کلا پورې راووت.

تر څو مرثیه یې ورڅخه فارسیان ونه نیسي.

د صفویانو فوځ یې له کومې اندیښنې د ابدالي دام ته وغورځید.

هغه داسې چې, هغوي پخپله بغیر له کومې ویرې کافر کلا ته ننوتل, او یو دم د مخې له لورې پرې یرغل وشو.

مخامخ جګړه پیل شوه.

د کارپوه ابدالي زمان خان ټوپک لرونکي ځواک, په صفوي لښکر کې اورونه بل کړل.

د درد زګیروي یې اسمان ته پورته کیدل, او د صفي قلي خان ټول لښکر د ماتې په ویره کې شاته روان شو.

د کافر کلا څخه هر تن د تیختې په حالت کې وو. د اصفهان دولت ته دې جګړې ډیر زیات تاوان ورساوه.

د صفي قلي خان فوځ دړې وړې شو, او همدا فوځ یې د مشهد په لور تیختې ته اړ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابدالیانو د یو ستر قوت د ماتولو په پار د الله اکبر ناری ووهلې.

صفي قلي خان چې د خپل فوځ ماته پخپلو سترګو ولیدله.

نو د ژوند څخه یې مرګ غوره وباله، پخپله هم د باروتو پر بګی کښیناست.

او اور یې ور لاندی کړ.

ځان یې دړې وړې کړ.

1132کال

کافر کلا هم هاغه پخوانۍ کلا پاتې نشوه.

او د صفي قلي خان او ابدالیانو جنګ په وینو سره او په اور توره کړه.

تر دې جنګ وروسته بیا نادر د ابدالیانو او خاصکر زمان خان سره کار ونه لاره.

زمان خان دوه نیم کاله ښه په ارامۍ برم اوعزت سره په خپل هرات حکومت وکړ.

په کال1135کی

ابدالي احمدشاه وزیګید.

خو په همدی کال یوه بده پیښه رامنځته شوه.

او هغه دا وه:

چی په همدې کال کې یې پلار له لاسه ورکړ.

د احمد خان د خپل ژوند لیکنه:

زما پلار په همغې بدبخته کال وفات شو، په کوم کال کې چې زه دې بې خونده نړۍ ته راغلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاش چې نه وای راغلی.

زما پالنه زما مور زرغونې او زولفقار لالا په غاړه واخیسته.

زه تر ډیره وخته پدې نه پوهیدم، چې زما پلار وفات شوی.

او ذالفقار لالا می مشر ورور دی.

ځکه د هغې په شتون کې ما هیڅ د پلار کمی ندی محسوس کړی.

په لنډه معنا;

ما چې د خپل پلار په توګه پیژندلی دی، هغه ذولفقار دی او مور مې زرغونه ده.

خو وروسته مې په هر څه باندې سر خلاص شو.

زما پلار زمان خان د ټول هرات د خلکو واکمن ؤ.

ترکمان صفي قلي خان ته د ماتې وروسته ورسره نادر هیڅ کار ندی لرلای,

او خپله واکمني يې په ښه ډول سمبال کړې وه.

وس نو زما وار وو، تر څو د خپل پلار ځای ونیسم.

که څه هم زما د ورور زولفقار د دې واکمنۍ او مشرۍ سره هیڅ شوق نه وو.

خو بله لار نه وه، هغه ته قسمت په غاړه کې وراچولې وه.

زما د پلار له مړینې یو کال وروسته مې مور زه او ذولفقار له هرات څخه, راوویستؤ.

هرات ورته بدبخته ښکاریده، فکر يې کاوه.

چې د بدبختۍ تر ټولو لوې لامل يې همدا هرات دی.

ځکه مور دواړه يې په فراه کې خپل مشر ورور علي مردان خان کره بوتللو.

مور دواړو خپل ژوند په فراه کی پر مخ بیولو، ښکلی وخت ؤ.

زه چی کله پنځه کلن شوم ماما مې مردان خان بوتلم مدرسه کی يې واچولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د قران مجید سره ډیر شوق وو، ځکه مې په ډیر کم وخت کی زده کړ.

خو هر کله چی زه د اتو کالو شوم، ماما می هم وفات شو.

ډیره سخته وه خو ژوند په یو حال نه پاتی کیږي.

بس نور چاره مو نه وه.

ذولفقار ورور راته وویل:

وس نو نور دا ځای زموږ لپاره ښه ندی.

ځکه چی دا مهال د هرات ټول ابدالیان د نادر تر ولکې لاندې دي, او فراه ته هم نادر راتلای شي.

او امکان لري، زموږ د پلار بدله اوس هم د نادر په زړه کې وي.

او موږ به ورنه په امن ژوند هیڅکله هم ونکړو.

بس ما او ورور مې قندهار ته روان شو.

موږ ښه په حیا او عزت قندهار ته ولاړو, او هلته مو دوه درې ورځې تیرې کړې.

په څلورمه ورځ د شاه حسین عسکر راغلل، زموږ د کور دروازه یې راوټکوله زه ورغلم چی ومې کتل:

عسکر وو زه او ورور ذولفقار یې ونیولو.

1731 کال:

بس زندان مو ځای شو.

فکر کووم د شاه حسېن هم زموږ د پلار سره په څه خبره دشمني وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زندان په دور کې موږ شکنجې لیدلې خو پدې نه پوهېدو چې دا زوروني ولې ګورو.

په دومره کم عمر کې د زندان د سختۍ تیرول ډیر سخت دي.

خو څه به مې کړي وای.

بله لار نه وه، خپل وطنوال راته خدای دښمن وګرځاوه.

زموږ نوره هیڅ هیله نه وه بس همدا مو فکر وو، چې ټول عمر به مو دا زندان ځای وي.

او ما فیصله وکړه که چیرته هر چا موږ له دې ځایه وباسلو.

زه به ټول عمر ورسره کومک کووم او احترام به یې کووم.

شاه حسین هم هره ورځ راته موږ سره به یې د پخوانۍ عقدې خبرې کولې.

بس زموږ هم څه

چاره نه وه.

ماته به یې ویل:

احمد خانه! زمان خان چې موږ سره څه کړي دي.

د هغې تاوان به ته راکوې.

کال:1731

په 1731کال کې موږ د شاحسین هوتک په زندان کې ولویدلو.

د هغه شکنجې ډیرې سختې وې، وخت تیرېده.

ما یوه ورځ په همدې زندان کې یو ځوان هلک ولید.

خفه او خواشینی په زندان کې ناست وو،

زه یې هم خواته ورغلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره کښیناستم.

دا مهال شپه ناوخته وه، زموږ پښې او لاسونه زولنو نیولي وو.

خو د ګرځیدلو طاقت مو وو.

په دالان کې د پرتې لیمڅې نه خوړین بوي لټیده.

تکه توره تیاره وه.

صرف په کړکۍ کی د سپوږمۍ رڼا لړه راننوتې وه.

د ښیښې نه په اسمان کې تلونکې وریځې داسې ښکاریدې، لکه ډیرې نیکمرغې چې وي.

په ازاده فضا کې مزل کوي، خوند اخلي، انسانان ګوري او فنا کیږي.

د هر مارغه د منظر په لیدلو سره به مې صرف ذهن ته همدا راتلل:

شکر چی دا مارغان خو آزاد دي.

ایله دا وخت ماته معلومه شوه.

چې په قفس کې وخت تېرول، څومره سخت دي.

ځکه مې فیصله وکړه, چې هر کله د ماما کره ولاړم.

لومړی به هاغه کوترې خوشې کووم, چی ماما مې په قفس کې ساتلې دي.

په خواکې ناست زلمي ته می سلام وکړ.

د حال پښتنه می ورځخه وکړه.

خپل ځان پې ببیخي ښه وښوولو, خو څهرې پې له ورایه دا ویله, چی هلک ښه په غمونو کې ډوب دی.

هلک وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند هر چاته د ښه کیدو موقعه هم ورکوي او د ماتیدو وخت هم پرې راولي.

بس هر وخت چی دې موقع پیدا کړه:

ووزه ژوند وکړه.

او خپله ازادي دی په دایمي ویاړ بدله کړه.

ما ورځینې وپوښتل:

وروره ته خنګه دلته راغلی یې.

سوړ اسویلی یې وکیخ

ویل یې;

کیسې ډیرې اوږدې دي.

خو لنډه به درته دا ووایم, چی دا زندانونه د ګناهګارانو لپاره ندي جوړ شوي.

بلکې څوک چې ددې دولت خلاف وي، هغوي به پکې اوسیږي.

واقعا دا هلک ډېر هوښیار وو.

خو زه ترې تر اوسه پورې کشر وم.

او عمر مې څوارلسو کالو ته رسیده.

ما داهلک ډېر وغږاوه، خو اصلي قیصه یې نه کوله.

اخر کې هلک په ژړا شو او خپله قیصه یې داسې پیل کړه.

زه د هرات ابدالي یم.

که فکر ته مو راشي زموږ ابدالیانو په هرات کې یو څه وخت مخکی

"ډیر وخت نه!

څوارلس کاله مخکی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادر او صفي قلي خان ته ماته ورکړې وه.

هغه وخت زما پلار د زمان خان نږدې ملګری وو.

زمان خان به له همغې سره په ټولو چارو کې مشورې کولې.

داسې نور خلک هم وو، خو ډیر اعتماد ې زما په پلار درلود.

یوه ورځ شاه حسین هوتک ورته څه ډالۍ ورولیږلی.

او په ډالیو کې یې یو لیک هم ورولیږه.

تر څو هرات هوتکیانو ته په حواله کړي.

خو زمان خان ورته ډیر کرک ځوابونه ورکړل,

ورته یې وویل;

موږ د اصفهان په رقم ستر قوت ته ماته ورکړه.

ته څه فکر کوی.

چې تاته به داسې په اسانه وسلې کیږدو.

لیکوال:

دا وخت د نړۍ په سر د افغانستان یا خراسان په نوم هیڅ هم نه وو.

او افغانستان ټول تجزیه شوی وو.

افعانستان د پردیو تر تسلط لاندې یو بې ګانه موجود وو.

هرې خوانه پری, پرَدي حکومتونه واکمن وو.

او نوی نسل خو بیخي پدې هم نه پوهیده، چې موږ هم یو خپلواکه هیواد یو او وطن مو خراسان نومیږي.

پدې نوم هیڅ هم د ځمکې پر سر نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطلب خالي خلکو د غلامۍ ژوند تېروه.

او تر دوو پېړیو پورې چا د خپلواکۍ د جام نه یوه څکه هم نه وه کړې.

هماغه وو.

چی د شا حسین هوتک زموږ د کورنۍ او د زمان خان د کورنۍ سره واورېدله.

او ریشتیا خلکو ویل;

چې د زمان خان د کورنۍ غړي يې هم بندیان کړي دي، خو د زندان معلومات يې نشته.

چی چیرې يې وړي دي.

ماورته ترخه موسکا وکړه!

او په وره خوله مې ورته دا لویه خبره وکړه.

چې د هغه زمان خان کورنۍ یو زه یم او یوه مې ورور دی.

چې شاته د ټانکۍ سره په خواکۍ بیده دی.

هلک هک حېران شو,

لکه ورک څه چې يې موندلي وي ژبه يې ودریدله.

ما ورته لږې څه اوبه راوړې.

هغه يې وڅښلې بیا يې وویل;

ستا نوم څه دې.

ماورته کړه:

زما نوم احمد خان دی, او ورور می ذولفقار خان نومیږي.

ویل يې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

خه ډير ښه ګوره زه تاسو ته يوه ډيره اړينه او ضروري خبره لرم، په منډه ورشه او ورور دې راپاڅوه.

زه لاړم!

ذولفقار ته مې اواز وکړ، هغې هم ژر ژر مخ ومينځه او راغی.

دې هلک موږ ته وويل:

ګوره احمد خان او ذولفقار خانه!

زه ستاسې په ګټه درته يوه خبره کووم.

هغه داده چې!

د هغې د خبرې شروع کولو نه مخکې ما ذولفقار ورور ته دا سړی پوره وروپېژانده.

سړې وويل :نادر وس هم ژوندی دی.

او همدا تاسو پسې ګرځي که چيرې هغه خبر شي چې تاسې دلته ياست.

نو هغه ضرور دلته راځي.

خو اصلي خبره داده چې هغه تاسو دواړو ته اړتيا لري.

هغه ستاسې پلار ليدلی او ستاسې په هوښيارتيا هم باور لري.

هغه پوهيږي که تاسې ورسره شئ نو د هغې د واکمنۍ لمنه به نوره هم اوږده شي.

او تاسی کولای شئ چې د خراسان هاخوا سيمې لکه:

پنجاب, ملتان, لاهور, او همداسې نورې سيمې د هغې په امپراتورۍ کې شاملې کړئ.

نو تاسې داسې وکړئ چې په يوه طريقه خبر تر نادره پورې ورسوئ.

هغه به ستاسې لپاره ضرور راشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تاسې له دې تور دوزخ څخه لومړی مو خدای وباسلی شي او بیا نادر یې وسیله ده.

ما او ذولفقار پلان جوړ کړ، چې څنګه تر نادر پورې خبر ورولیږو.

زما ذهن ته یوه مفکوره راغله!

خو ویلی مې ځکه نشوه چې مشر ورور ذولفقار خفه نشي.

ځکه زه ډیر کوچنی وم او د هغې خفګان مې هیڅکله هم نشو زغملای.

ډیر په سختۍ مې ورته وویلې, چې ورور زه یوه مشوره لرم.

هغه راته بغیر له کوم ځنډه وویل:

زر__زر یې راته وایه هله چې نور وخت په دې تور دوزخ کې نشم تېرولای.

ما ورته داسې مشوره ورکړه چې;

سباته د دې زندان څخه یو فرد خارجیږي.

نوم یې راته یاد ندی خو, که مور هغې ته خط ورکړو.

آیا هغه به یې تر نادره ونه رسوي.

ذولفقار وویل;

واه څومره خکلې مشوره،

دې خبرې ته خو زما هیڅ فکر نه وو.

ماچې لیک لوست په مدرسه کې زده کړي وو, نو ژرژر مې خط ولیکه.

ذولفقار به راته ویل,

ما لیکل,

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر کله چې پوره شو.

هغه نفر چې له زندان څخه خارجيده، هغې ته مو ورکړ.

خو هغې موږ پورې ملنډې ووهلې.

او ويل يې:

نادر چې د ټول اصفهان څښتن او وس د لوې امپراتورۍ درلودونکی دی.

ته غواړې هغې ته زه دا خط ورکړم(!)

هغه لکه چې زما د تره ځوي دی(!)

خو راسره يې ونه منله.

ډيرې زارۍ مو ورته وکړې.

خو ريشتيا هم يو بيګانه انسان به څنګه د زماني تر شاه پورې خط رسوي.

دې سړي خو دخط وينه وړه.

خو يو څه وخت وروسته يو بل تن له زندانه خارجېده.

دې کس داخط ښه په مينه جيب کې کيښود.

او ژمنه يې وکړه،

چې دا ليکنه به ضرور په نادر لولي.

او نور يې هيڅ ذمه واري پخپل ځان ونه منله.

خو ويې ويل:

چې دا خط به ضرور په نادر لولم.

سړی ولاړ،

او موږ په زندان کې د خپل خط جواب ته سترګې په لار پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وخت تیرشو, خو د نادر هیڅ معلومات ونه شو .

یوه شپه زه بیده وم.

یو دم می د یو غټ شي آواز تر غوږه شو.

راپاڅیدم په منډه د زندان د اوسپنې مخې ته ودریدم.

دلرې ځای نه مې کتل چی;

سخته جګړه روانه وه.

او د سلطان حسین هوتک مخالفین د کامیابۍ په حالت کې ؤ.

زه پوه شوم, چې نادر راغلی دی.

په منډه مې ذولفقار راپاڅاوه, موږ خالي موقع لیدله.

تر څو وتختؤ.

او د نادر له عذاب څخه هم په امن کې شو خو د نادر عسکرو موږ ونیولو.

***

په همدې کال (1338) کې نادر افشار زموږ د ژغورلو لپاره راغی.

ټول کندهار سره یې پخپله دغره ووهله، موږ دواړه ورونه یې مازنداران ته ولېګلو.

هلته به مو د بادشاهانو په رقم ژوند کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شاه په ماڼۍ کې اوسيدلو, خدای تعالی (ج) راته د ډيرې سختۍ وروسته راحت راپه برخه کړ.

او يو کال مو مسلسل نادر ته په همدې ځای کې انتظار وکړ خو, هرڅومره به چې نادر ځنډېده موږ به خوشحالېدو,

ځکه که نادر راشي نو;

زموږ به په جنګونو سر شي.

او بيا به بله لار نلرو.

په همدې ماڼۍ کې يو اشپز اوسيده.

هغه به اکثر زما کوټې ته راته ماسره يې ښه ساعت تير ؤ.

هغه ځکه چې زما او د هغې عمر يو شان وو,

او هغه پوهان وايي ;

چې هغه ملګرتيا هيڅکله هم سر نه نيسي چې د دوو ملګرو عمر پکې يا د يو بل نه ډير وي، ياکم وي.

دا اشپز هلک داد الله نوميده.

دی پخپله افغان وو.

خو مازنداران ته يې په ظلم زياتي او جبر راوستی ؤ.

ده به په اصل کې, خوندور خواړه پخول.

ځکه د نادر زړه ته لويدلی ؤ.

يوه ورځ ما سهار وختي قرانکريم لوسته.

زه په ماڼۍ کې ازاد وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ځای ته چې به مې زړه غوښتل ولاړ شم,

اجازه وه راته...

ځکه نو;

په همدی سهار مې دروازه راټک - ټک شوه.

ما قرانکریم په قلاره بند کړ.

ورپاځیدم د دروازې زلفی مې خلاصه کړه.

چې ومې کتل تور دادالله وو.

لاس کې يې خوندور خواړه وو.

لکه د پسه غوښه وريجې او همداسې نور...

دا يې په لرګين لوښي کې اچولي ؤ.

او خاص زما لپاره يې چمتو کړي ول,

زه ورته کښيناستم د سهار ناشته مې خه په مړه ګېډه وکړه.

اخر کې دادُالله د جېب څخه د پایروس کاغذ راوباسه.

هغه يې راته راکړ او ويې ويل;

ګوره احمد خانه!

زه په تا باندې, د خپل مور او پلار څخه هم زيات باور کووم.

ځکه کومه خبره چې زه اوس تاته کووم, هغه که زما مور او پلار واوري هم.

ما به ژوندی پرینږدي.

ما ورته وویل:

ووایه وروره څه خبره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل يي:

په اخيري منزل کې د نسيم الله په نوم يو سړی اوسيږي.

ما ورته وویل:

خا.

ویل يي:

د هغه یوه لور ده سحر نوميږي.

ما ورته وویل:

بس بس پوه شوم یاره!

مخکې دې ولې راته نه ویل;

په داسي وخت کې چې يار ـ يار ته په درد ونه خوري,

نور به کوم وخت کې په درد خوري.

ته بې غمه شه ته دې تر غرمې خپل کار وکه,

زه به داخطط تر غرمی پورې وخپل ځاې ته ورسوم.

داد الله ووت.

په همدې ورځ ذولفقار بيرون وتلی وو.

ویل يې;

چې, نن نادر راځي او زه به د هغې سره وګورم, ته همدلته پاتې شه.

ماته وس نو ډیر لوې کار را په غاړه ؤ.

خو, زه خبر!

توکُل په خدای"

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیري منزل ته راکېوتم, دروازه می ټک_ټک کړه.

پخپلو جامو, ګیره, او پټکي مې لاس کش کړ.

یو سړی راووت.

ما ورته وویل:اسلام علیکم!

زه ابدالي احمدخان یم, هغه راڅخه مخ واړولو.

او بېرته خپل کور ته وګرځید.

دروازه یې راپسې رابنده کړه;

هک حیران شوم.

چی دا څه رقم سړی ؤ.

او زه به دادٌ الله ته څه جواب ورکووم.

یو ځل بیا مې دروازه ټک_ټک کړه.

داځل دروازې ته یوه انجلۍ راغله, فکر کووم پښتو یې زده وه.

ځکه راته یې وویل;

وبښۍ ورور ستاسې د قوم سره زما پلار جان دښمني لري.

د هغه درې زامن د ابدالیانو سره په جنګ کې وژل شوي دي.

او که بیا دې,

د هغه دروازه ټک_ټک کړه.

امکان لري چې هغه مو ژوندی پرېنږدي.

ما ورته کړه:

خورې!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاسې خبره سل په سلو کې سمه ده.

خو ماته داداُلله یو خط راکړی, زه صرف راغلی یم.

تر څو هغه خط تر تاسې پورې در ورسوم او بس ویل یې;

خا هله زر زر کوه خط راکه.

چې پلار مې ونه ګوري.

خط مې ورکړ!

او په خوشحالۍ خپل اطاق ته راغلم.

په همدې ورځ;

داداُلله راته, د خپلې مینې قیصه وکړه.

واقعآً چې د لیلیٰ او مجنون د قیصې څخه که زیاته نه وه نو کمه هم نه وه.

قیصه به یې زه دلته ولیکم!

خو, که د چا یې لوستلو ته زړه نه کیږي.

نو, تر (***) دې علامې وروسته د ناول نوره برخه ده.

خو وېې لولۍ واقعاً چې دې کیسې د ناول خوند، ور برابر کړی دی.

*

زه نادر خان پوره اته کاله مخکې دلته راوستی یم.

مور په خپل کلي کې نیان وو.

او په ودونو خوراکونو کې به مو خوندور خواړه پخول.

او خلکو ته به مو, نوي خبرونه راوړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کله کله به مو خلکو ته وېخته هم جوړول.

ځکه چی د نیانو همدغه وظیفه وي.

وختونه تېرېدل.

یوه ورځ خبر راغی;

چې نادر د خراسان په هر ولایت کې ظلمونه شروع کړي دي.

او هر ولایت نه ورپسې پاڅونونه راوتي دي.

موږ دغه خبر تر کلیو, باندېو او خلکو پوری رساوه.

او د کلي ملکانو به موږ ته خپل قلنګ راکاوه.

نادر ریښتیا هم په هغه وخت کې ډیر زیات ظلمونه شروع کړي ؤو.

یو وخت موږ اصفهان ته راغلو,

تر څو نوي خبرونه واخلو;

او خراسان کې یې تر خلکو پورې ورسوو.

همداسې مو وهم کړل.

ټول خبرونه مو راغونډ کړل.

خو چې راتلو, یو نفر راباندی غږ وکړ;

چی, که چاته ښکلی پخلی زده وي.

نن د لوی پاچا د زوي سنت ګري ده,

که لوی پاچا د چا پخلی خوخ کړ.

نو, په بدل کې به یې ډیر څه ترلاسه کړي.

ما ورته وویلې چې زه یې کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه لوې پاچا مې پخلی خوخ نکړ، نو بیادې ما زنداني کړي.

زه ټولو خلکو ډیر په درنښت هغې میلمستون ته وروبللم.

دا میلمستون دلوی بادشا یا نادر افشار په شاهي مانۍ کې وو.

ډیر عالي میلمستون یې جوړ کړی وو.

فکر کووم دا ورته د خپلو پخوانیو مشرانو نه پاتی ؤ.

لکه;

شا حسین صفوي, اسماعیل صفوي, او همداسی نور.

په دیوالونو یې هر ډول نقاشیانی شوې وې.

د شاه حسین انځور هم په یو دیوال نقاشي شوی وو.

رقم رقم ډیوې یې پدې مانۍ کې بلې کړې وې.

ما ورنه پوښتنه وکړه;

آیا هغه همدا مانۍ وه,

ته چې یې وس یادونه کوې.

ویل یې نه!

هغه مانۍ شاهي مانۍ ده, تاسې خو یې دلته مازنداران ته راوستي یاست.

دلته صرف شاهي میلمانه اوسیږي, هغه مانۍ کې اوس هم لوی بادشاه اوسیږي.

ما ورته وویل:

خا مخکې قیصه کوه.

ویل یې:

پدې مانۍ کې ما پوره سل دیګونه باندې کړل او ټول وخوړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه د هماغې بدبختې ورځې څخه د نادر اشپز شوم.

ددې پر ځای چې ماته انعام راکړي.

زه يې خپل غلام وګرځولم.

خو خه وه;

يو څو ورځې وروسته راسره يوه انجلۍ مخ شوه.

فارسي کې يې څه خبرې کولې.

خو زما سر پرې خلاص نشو,

په اخر کې يې پښتو شروع کړه.

ويل يې:

آيا!

تاسې دلوی بادشاه اشپز ياست؟

ما ورته وويل:

هو زه يم,

چې تاسې خو ډېر خوندور خواړه پخوی.

ويل يې:

چې دا به ماته هم رازده کوی.

ما ورته وويل:

ولې نه, په دواړو سترګو

دا انجلۍ به هره ورځ راتله او زما څخه به يې چل زده کاوه.

هممم!

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه چل يې نه زده کاوه.

بلکی!

که د چل زده کولو لپاره راتلای.

نو په هماغه لومړۍ ورځ هم چل زده کېده.

خو دابه راتله صرف زما د دیدن لپاره,

تر څو ما وګوري.

زما څهره ډېره بدرنګه وه تور وم.

خو مخ مې نوراني وو.

او د انجونو تنده پرې ماتېده.

او اکثر انجونې د هلک ښایست ته نه ګوري.

بلکې د هغه کړنې، اخلاق او کارکردګي خوښوي.

دا انجلۍ په ما مړه_مړه وه.

خو دا څو ورځې مخکې چې يې تاسی دلته راولیګلی.

نو لوی باد شاه زه هم دلته راولیګلم.

زما زړه ډیر سخت تنګ وو.

او بغیر د سحر نه راباندې یوه لحظه هم نه تېرېده,

بس سحر ته به مې لدې ځایه خطونه ورلیګل، خه وو.

هغې هم په کومه طريقه خپل پلار راضي کړی وو.

او ستاسې د راتګ په دویمه ورځ هغوي هم راغلل.

خو ما هیڅ چالاکي نشوه کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخو تر هغی پوری دا خط ور ورسوم, ځکه هغوي د ماڼۍ په اخر منزل کې وو.

او هغومره ماته اجازه نه وه, چې ولاړ شم.

نو له تا څخه نړۍ_نړۍ مننه چې زما دا کار دی وکړ.

او دا احسان به دې, زه تر مرګه هم هېر نکړم.

ما ورته وویل:

پدی کی د احسان څه خبره ده.

یاره! ملګری مې یې چې ستا لپاره دومره نکووم, نور به یې د چا لپاره کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

په همدې ورځ ذولفقار راغی.

ویل یې چې نادر په ملتان, پنجاب, او کشمیر یرغلونه کړي دي.

خو د خراسان قواوې ورسره هېڅ همکاري نکوي.

موږ باید ځانونه تکړه کړو!

او د نادر د احسان بدله باید چې په احسان اداء کړو.

د ذوالفقار فکر دا وو.

خو ماسره د خپل هېواد غم وو.

ما به ویل:

چې کله به مې د خپل هېواد پخوانی برم او عزت لاسته راوړم.

او کله به د خپل هېواد پولې په ټولو نړیوالو په رسمیت پېژنم.

دا خبره مې د پلار په یوه کتابچه کی لوستلې وه، په هغې کتابچه کی زما د پلار تر ټولو لوې ارمانونه لیکل شوي ؤ.

یو پکې دا هم وو چې

(کاش خراسان په نړۍ کې داسې هیواد شي,

چې د نړۍ هر هیواد ور څخه ښار وخوري.

او د جنګ په ډګر کې ورسره،

تل د ماتې وېره وي.)

بله مهمه خبره یې داوه چې;

(c) ketabton.com: The Digital Library

(که ژوندی وم نو ضرور خپل هېواد یو خپلواک هېواد ګرځوم.

او که مړ وم.

زما بچیان او لمسیان دي یې راوګرځوي.)

دي خبرو, زما په وجود کې یو ډول جوش پیدا کړی وو.

په هر حال زه دا مهال اتلس کلن شوم.

د نادر په فوځ کې مې مکتبي زده کړې وکړې.

او تر ډېره بریده مې, خپله خواري کوله.

بس خالي د موقع په انتظار وم,

چې خپل افغانستان راوګرځوم او د پلار ارمان مې پوره کړم.

یو څه وخت همدلته پاتې شوم.

خو وروسته یې د فتوحاتو لپاره یو یو ځاې ته لیګلم.

او وره ډلګۍ به راسره وه.

ځکه چې تر دې مهاله راباندې د نادر پوره یقین نه وو.

خو, هر کله چې نادر (مور, به په لوی بادشاه نوماوه.)

له هند څخه بریالی راغی.

او په مشهد کې یې ځانته جشن ونیوه, تر څو خپل زړه خوشحاله کړي.

ځکه د هند فتحه یوه لویه کارنامه وه.

په هماغه ورځ یې زه د (نورمحمد خان علیزي) په فوځ کې شامل کړم.

خدای شته دی!

دې چارې یې ماته خوند هم رانکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو بله چاره نه وه.

په دې ورځ په مشهد کې خه غوبل وو.

رقم_رقم نڅا ګراني نادر ځانته راغوښتي وې.

هر ډول شراب یې, مخې ته پراته وو.

ټولو وزیرانو او د منصب څښتنانو یې خپل زړونه پدې ورځ ښه خوشحاله کړل.

نادر افشار سخت بدرنګه وو.

یوه نڅاګره نادر ته ورغله،

ورته یې وویل;

د لوی بادشاه حضور ته دې سلام وي.

هغې ورته په نشه کې د سلام جواب په زنګیدلي اواز ووایه.

نڅاګرې نادر ته وویل:

پاچا سلامت خدای تعالیٰ چې حسن ویشه تاسې چیرې واست.

نادر ورته نرۍ موسکا وکړه, د خپل تندي څخه یې د نشې ګونځې لرې کړې.

یوه وریځه یې د غرور په ډول وچته کړه.

ورته یې وویل:

په کومه ورځ چې الله تعالیٰ حسن ویشه!

په هغې ورځ تاسې ولاړې, د حسن په صف کې ودریدۍ او زه دبخت او طالع په صف کې ودریدم!

وس وګورۍ

ستاسې په رقم ښکلې او حسنداره نڅاګرې پیغلې زما د بخت او طالع غلامانې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که وغواړم داسې یې وژنم.

چاقو یې راوباسه:

اوپه ډک محفل کی یې

د انجلی په مری کش کړ!

په ټول محفل کې خاموشي خپره شوه.

هیڅ چا خبره نشوه کولای.

نادر د مېو د اوبو ډک جام په سر واړاوه.

او د خپلو وزیرانو او سلاکارانو سره د خپلې خونې په لوري ولاړ.

د نادر دې غرور راته هیڅ خوند رانکړ.

او ذوالفقار چی دا هر څه ولیدل, هغه ولاړه هرات ته, او خپل عادي ژوند ته يې ادامه ورکړه.

زه د نور محمد خان علیزي تر قوماندی لاندې, ارمنستان او داغستان ته ولیګل شوم.

تر څو د نادر په قلمرو کې دا سیمې هم شاملې کړو.

ما ټول اسباب د سفر برابر کړل.

دا مهال زه یو عادي سرتیری نه وم، بلکی وس هم راسره خپل قطعات موجود ول.

په داغستان کې مو د جنګ اراده نه لرله.

خو د شپې له خوا راباندې دښمن برید وکړ.

د نور محمد ټول فوځ يې خراب کړ،

او هغوي ټول اړ ول چی شاتګ وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ما خپله قطعه تیاره کړه.

زه پخپله هم د دښمن منځ ته ورګډ شوم.

بس د دښمن سرونه به مو لکه د غنمو په رقم رېبل.

د نور محمد فوځ چې زموږ جذبه ولیده.

نو شاتګ یې پرېخود.

او جنګ ته یې راودانګل په دی جګړه کې نور محمد خان سخت ټپي شو.

او ددې جګړې مشري تر اخره پورې ما وکړه.

دښمن هیڅ په میدان کې ښکاره نشو.

او د خلکو په کورونو ننوتل ځانونه یې پټ کړل.

زه په هغه غټ فیل باندې کښیناستم.

کوم چی د نور محمد خان وو، نور محمد خان یې د درملنی لاندی په همدې ځای کې ونیو.

او موږ د تخت اوتاج نیولو لپاره شاهي ماڼۍ ته روان شو.

تر شاهي ماڼۍ پورې دومره لار نه وه.

خو د فیل مزل ډیر سلو وي.

دا لږه لاره راته ډیره زیاته اوږده شوه.

د شپې یوه بجه وه چې شاهي ماڼۍ ته ورسیدو .

د داغستان شاهي ماڼۍ د ډیر شهرت درلودونکې وه.

ما کله فکر نه وو کړی, چې زه به دا ماڼۍ دومره په اسانه فتحه کړم.

خو فتحه یې هم دومره اسانه نه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داغستان فوځ ختم شوی او تختیدلی وو.

ډیر لږ خلک یې دشاهي ماڼۍ د ساتلو لپاره پاتي وو.

شاهي ماڼۍ ته یې ځنځیر لګولی ؤ.

فیل ځغلوونکي فیل ته حرکت ورکړ.

د فیل د لومړۍ ډغرې سره شاهي دروازه خلاصه شوه, او کوم عسکر چی پکې ول.

ټول تسلیم شول.

د ماڼۍ تر تالاره پورې ورسېدلو.

د داغستان حکمران راته تیار په تمه وو.

د شاهي احترام له مخی زه ورته نیغ ودرېدم.

او داسی الفاظ مې له خولې ښخه راوباسل.

ښاغلی حکمران صاحب!

امکان لري قدرت به ستاسو د حکومت نیټه همدومره ټاکلې وه.

زه پدې خوشحال یم.

چې ستاسې په هیواد کې زیات جنګ ونشو.

او ملکې وګړو ته مو هیڅ زیان ونه رسېد.

وس نو باید زه ستاسی تاج لوی بادشاه نادر ته ورسوم!

ځکه دا د هغه غوښتنه ده.

تاج مو یې له سر ښخه کوز کړ.

دلته مو د همدې داغستان نفر چې پخوا زموږ جاسوسان وو.

د حکمران په توګه وټاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوې وسایلو زموږ ملا نوره هم قوي کړه.

داغستان د نړۍ د لویو طاقت لرونکو هیوادونو څخه وو.

او د نیولو ګټه یې داوه چې د نادر امپراتوري ورسره تر ډېره حده قوي کیده.

له دې سترې بریا څخه وروسته زه د نادر د خاص فوځ مشر شوم.

نور محمد خان هم زموږ د لاس لاندې عسکرو کې وشمارل شو.

د همدې ورځې په سبا نادر ماته د ارمنستان نقشه راکړه.

ترڅو د جنګ لپاره هلته ولاړ شو.

او ارمنستان هم د نادر په قلمرو کې شامل کړو.

نادر په ما تر خپل ځانه زیات باور درلود.

نه پوهیږم ولې خو داسې معلومیده راته لکه نادر چې پوهیږي.

چې زه به ضرور ورته د هر جنګ

کامیابي راوړم.

د ارمنستان سره په جګړه کې مو ډیره قرباني ورکړه.

خو اخر هم مخالف لوری تسلیم شو.

او موږ خدای کامیابه کړو.

له دی فتحې څخه وروسته یو ځل بیا د نادر فکر زما طرفته شو.

ماورنه غوښتنه وکړه;

ترڅو ما د ټول افغانستان د فوځونو مشر وټاکي.

تر څو د افغانستان سرتیري هم د نادر د ګټې لپاره وکاروم.

خو نادر نه منله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې نادر د هرڅه باور راباندې کاوه.

خو د دې څه باور يې نه درلود.

خو هرڅنګه چې وو.

زه يې اخر د خپل افغان فوځ مشر کړم.

پدې ورځ زما خوشحالي د اختر د ورځې څخه هم ډيره وه.

ځکه زما ارمان همدا وو;

چې د افغان فوځ مشر شم.

او د خپل پلار ارمان پوره کړم.

له دې څخه وروسته زه په هرات کې د ټولو ابداليانو هزاره وو او اېماقو فوځونو منځ کې مشهور شوم.

مطلب په لږ وخت کې مې ډير زيات شهرت پيدا کړ.

په لار کې چې به هر نارينه او مېرمن کتلم.

ګوته به يې راته نيوله, چې هاغه ابدالي احمد خان دی.

د ټول افغان فوځ مشر زه دا مهال په يوه معنا د ټولو افغانانو حکمران هم وم.

ځکه چې فوځ د چا په لاس کې وي.

هغه ته د حکمران درجه هم ورکولای شو,

خو زه د عامو خلکو په رقم ګرځيدم.

ځکه چې د شاهي اصولو څخه ناخبر وم.

او دا هم راته معلومه نه وه چې, د فوځ د مشر څه حيثيت وي.

ځکه نو نادر بېرته اصفهان ته وغوښتلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مې د شاهي اصولو سره سره د نادر شاه افشار ډير پټ رازونه هم مطالعه کړل.

او د شاهي اصولو پټ رازونه چې باید هېڅکله هم ملت ته افشا نشي.

هغه هم یاد کړل د دربار ژوند د عادي ژوند څخه ډير فرق لري.

ځکه که چیرته یو مشهور او ملت ته ریښتینی خدمت ګار فرد بېرون په لارو او کوسو کې د عادي انسانانو په رقم وګرځي.

نو دښمن ته ډیره ښه موقع برابریږي.

تر څو ورڅخه ټک پورته کړي او ختم يې کړي.

باید داسی خدمت ګار شخص پټ وساتل شي، تر څو د ښکار خوړونکي دښمن ښکار نشي.

زه یوځل بیا د دادالله سره مخامخ شوم.

هغه وس هم په هماغه ځای کې د نادر سره اشپز وو.

ما ورسره روغبړ وکړ.

ویل يي:

یاره احمد خانه تر څو پوری به د نادر سره پدې شاهي زندان کې شپی سبا کووم.

ته راته څه لاره برابره کړه کنه,

ترڅو دواړه لدی ځایه ولاړ شو.

ماورته وویل:

یاره ته بی غمه شه.

انشالله سبا زه زم او تا به هم یوځای له ځان سره بوزم.

ته باید ماسره په ټولو چارو کې مرستیال واوسې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صرف همدا یوه ورځ صبر وکړه.

نور مو هم ډیر مجلس سره وکړ.

د میني په اړه مې ورڅخه وپوښتل:

ډير خفه وو .

ويل يې:

پلار يې غواړي, خپله لورکوم فارسي هلک ته په نکاح کړي.

خو لور يې ورسره نه مني.

او لور يې وايي که زه يې بل چاته په نکاح کړم.

زه به خپل ځان ووژنم.

زه ويرګم هڅې نه سحر ليونۍ ځان مړ کړي.

کنا بيا زه هم يو انسان يم.

زه هم پدې دنيا بغير له هغې څخه ژوند نشم کولای .

او هغه چې دومره جرأت کولای شي، زه يې ولې ونشم کړای.

ماورته وويل:

ياره ته بې غمه شه.

انشالله سبا سحر ته به سحر هم لدې ځايه بوځو.

دا شپه ما او دادُالله خه مجلس وکړ.

او تر ناوخته پورې ويښ ؤ.

هرکله چې سهار شو، دادُالله خپل پنډونه وتړل، ماهم ځان دتګ لپاره اماده کړ.

لومړی مې د نادر نه د تګ امر واخيست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر کله چی نادر راته امر راکړ:

ما په همدی امر ځان سره دادالله هم تر اخیري منزله راښکته کړ.

د سحر دوي د کور مخې ته ودرېدو.

هیڅ لار نه وه تر څو سحر له کوره راوباسو.

ډېر فکر مو وواهه خو هېڅ چاره نه کېده.

د یو څه شیېې وروسته د سهار پلار له کوره راووت زه چې یې ولیدلم.

مخ یې واړاوه ویل یې:

ته بیا راغلی یې!

خبر شوی یم، وس د ټولو افغانانو ابدالیانو او ټولو قومونو د فوځ مشر شوی یې مبارک دې وي.

او ها سبا زما د لور سحر واده دی.

هتمن تاسی دواړه راشئ.

نور یې پلار روان شو.

د شا خوانه ورپسی اواز وشو، نسیم شا بیا که سر اي دخترت چی شد.

نسیم شاه په منډه کور ته وځغستل، زه پوه شوم چې کیسه ورانه شوه.

دادٌالله مې ځان سره په زور مخکې کړ، هغه نه ته

سوال یې راته وکړ.

چې خبر دی، یو ځل مې د سحر دیدن ته پریږده.

په زور ولاړ:

ماهم وکتل سحر په اشپز خانه کې خپل لاس په چاقو خیري کړی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خولی څخه یې هم د وینو دارې روانې وې.

دادُالله یو دم د نسیم شاه کاکا غاړې ته لاس واچاوه.

د دوو سوکونو سره یې سړی پړ مخ په ځمکه راوغورځاوه.

مور یې هم ورته یوه کلکه سپیره کش کړه،

چاقو یې راوخیست;

ما ورنه په زور چاقو واخیست.

او د ځان سره مې مخکی کړ، شکر چې نسیم کاکا د اوچتېدلو نه وو.

کنه دلته به خومره غټ مشکل جوړیده، سترګې مې د اوښکو نه ډکې شوې او دادُالله مې مخکې کړ.

هغی د درد زګیروي کول او ما کاڼدی ته اوچت کړ.

راساً مې خراسان ته راوست.

په لاره کې یې راته د سحر هره خبره کوله، د هغی په مینه کتل به یې باربار راته یادول.

ماته به یې ویل خبر دی احمد خانه!

ما پریږده ماهیڅ مسولیت د سحر لپاره ادا نکړ، کاش پرون مې د سحر پلار نسیم همدغسې په سوکانو وهلی وای.

نن به ولی داسې په سرو سترګو ژړیدم.

ولې به مې د خپلې مینې بی روحه جسد کتلای، لکه د لیونیانو په شان چیغې یې وهلې په درې نفرو مو کلک کړې وو.

هیڅ نه کلاریده په خراسان کې مې یو روغتون ته وسپارلو.

زه ترې ولاړم خپل ځانګړې ځای ته، هر کله چې د خوب وخت شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان ته مې شړۍ اواره کړه پکې پرېوتم دوه درې دقيقې به مې سترګې نه وې، ورغلې;
چې دروازه ټک_ټک شوه.

راپاڅېدم.

يخه هوا په کړکۍ کې راننوتله, بيرون باد د کړکۍ پله په زوره د لاستي سره وهله.

د برېښنا، درزونو په اسمان کې د وېرې ماحول جوړ کړی وو.

هر کله چې زه بهر راووتم، د دروازی زلفی می خلاصه کړه.

ومی کتل;

چی پوسته خانی والا خط راليګلې!

ليکلي يې وو: ((ستاسې خاص ملګری چې ستاسې سره له اصفهانه راغلی وو.

دادُالله نن د روغتون څخه تختېدلی دی.

موږ ستاسی څخه هيله لرو ،

چې خپل عسکر مو د هيغی د پلټنی لپاره ولېږی، تر څو هغه پيدا او يوځل بيايې روغتون ته راولې.))

دواړه لاسونه مې سر ته تکيه کړل.

ژر مې خط ولېکه.

او د همدی پوسته خانی والا په لاس مې ټولو عسکرو ته ولېګه.

په ډېر لږ وخت کې يې دادُالله پيدا کړ،

نه;

دادالله يې پېدا نکړ;

بلکی;

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دادالله مړ جسد يې پيداکړ.😭

اِنا لله وانا اليه راجعون.

غم يې وس هم ما ډېر کړوي.

د سحر د مړيني غم دومره خفه نکړم خو د دادٌالله مړيني راباندي شپه او ورځ خوب حرام کړ.

بس رسم شوي انځور ته به مې يې هره ورځ ويرونه کول.

خو اخر کي مي دي هر څه ته د يو خوب په نظر وکتل،

ځکه که چيرې ماټول عمر د همدې لپاره خفګان کولای.

نو بيا رانه ژوند پاتې کيده.

خو له دې پيښې څخه مې يو څه زده کړل.

هغه دا که چيرې خپله ويره يوه ورځ مخکی هم له مينځه يوسو.

نو ډيره زياته ګټه به وکړو.

او امکان دې ولري چی خپل ژوند او د يو بل نفر ژوند هم بچ کړو .

زه د خپل يار په غم کې اخته وم چی خبر راغی، نادر يې وواژه.

د دی پيښې نه هم زه بيا وروسته خبر شوم، چی نادر چا وواژه.

نادر د محمد خان قاجار او د هغه د ملګرو په ګډون په خبوشان کې ووژل شو.

هغه داسې وه چی د نادر ظلمونه له حد څخه واوړيدل.

لکه;

د هغی نه يې د سيکانو ظلم يادولای شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سېکان يې په هند کې هيڅ په ارامه نه پرېښودل هغوي يې اخر دېته اړکړل تر څو خپل ځايونه پرېږدي.

او ولاړ شي د پېښور بازې سيمو ته خو هلته هم د نادر د ظلم لاندې راغلل او ټول ووژل شول

(ليکوال)

سيکان هغه ورځ وس هم هر کال لمانځي او وير پرې کوي.

دا د هماغه ظلمونو نتيجه ده چې وس په هندوستان کې هر مسلمان باندی ظلم کيږي.

وژل کيږي او ډيرى مسلمانان د کشمير اولاهور له لارې پاکستان ته راتختي، لکه څنګه چې يې پښتو ناول [زه دچا لور نه يم] کې يادونه شوی ده.

پوهيږم چې په ناول کې د ليکوال خبرې سترې کوونکې وي خو بايد چې د پوهاوي لپاره يو څه ووايل شي)

او د دومره لويې امپراتورۍ څښتن خو به خود د يو چا د تورې لاندې راځي.

ځکه چې د امپراتورۍ سره سره يې ډير دښمنان هم درلودل.

د نادر د مرګ د خبر اوريدو سره سم د نادر ټول فوځ د نادر د کورنۍ د وژلو لپاره لستونې رابډ وهل.

زما ورتګ هلته مشکل وو.

خو د يو ماهر خواته ورغلم، هغه راته د يوسړي ادرس راکړ.

هر کله چې ولاړم.

دې نفر يو څه کوترې ساتلې وې.

ښه تربيه يې ورکړې وه ما ورته خپل مشکل ووايه;

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې راته وويل:

چې هيڅ خبره نده زما دا کوترې کولای شي.

ستاسې ليکنه تر اصفهانه پورې ورسوي.

ما همدلته د اصفهان د فوځ لپاره خط وليکه وس مې له ياده وتی خو دا خبرې مې پکې ذکر کړې دي.

چې که هر چا د نادر د کورنۍ يو ويښته ته هم زيان ورساوه.

زما سره دې ډغرې وهلو ته چمتو شي.

د نادر ټول فوځ زما څخه زيات بيرېده.

ځکه چې د نادر ټوله امپراتوري زما په لاس کې وه او هم يې فوځ تر ډيره وخته زما د لاس لاندې پاتې شوی وؤ.

په همدې ورځ مې:

د کوترو په ذريعه درې خطونه ورولېګل.

او شاته ورپسې زه خپله د اوزبکو، ايماقو، ابدالي او ټول افغان فوځ سره وروان شوم.

بغير له کومې ويرې د اصفهان ښار ته ورننوتو.

او همداسې تر شاهي ماڼۍ پورې ورغلو.

د نادر کورنۍ ته مو د زړه د صبر دعا وغوښته.

او نادر ته مو هم د مغفرت دعا وکړه, د نادر د کورنۍ شاوخوا مو پوره يوه مياشت پيره وکړه.

تر دې پورې چې د اصفهان حکومت خپل حکمران وټاکلو.

خو نور يې ما امر نشو منلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه موږ هم دا ارمان درلود تر څو یو خپلواکه هیواد ولرو, او له نړۍ سره ځان سیال کړو.

هر کله چې زه د خپل فوځ سره د اصفهان نه راتلم, نو د نادر میرمن د فخراج یوه قیمتي ډبره ماته ډالۍ کړه.

او مننه یې وکړه.

د هغې قیمتي ډبرې نوم کوه نور وو.

هغه اوس هم د افغانستان په مشهور ولایت, (هرات) کې شتون لري.

او زه هیله لرم.

چې د افغانستان ټول راتلونکی نسل یې د قیامت تر ورځې پورې په خپل هیواد کې وساتي.

پالنه یې وکړي او پرې وویاړي.

(لیکوال)

دغه قیمتي ډبره چې ابدالي بابا ذکر کړه, دا ډبره وس مهال لپاره د انګلستان په مشهور موزیم کې ده.

او دا یې د خپل حکومت په دور کې چې بدبختانه

ډیرو بې غیرته افغانانو هم ورسره لاس یو کړی وو.

لدې ځای څخه وخپل هیواد ته ورېې ده.

موږ اصفهان د تل او تل لپاره پرېښود, او خپل خراسان ته راغلو.

په قندهار کې افغان مشرانو هر یو:

(حاجي جمال خان بارکزی ,محب خان پوپلزی, موسیٰ خان اسحاق زی, نور محمد خان علیزي او نصرالله خان نورزي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کندهار کی د شیر سرخ د مقبرې په خوا کې چې نادر اباد کې موقعیت لري.

یوه جرګه جوړه کړه, تر څو ملي مشر وټاکي.

زه غلی یوې خواته کښیناستم.

ځکه چی;

یو عادي د فوځ مشر وم.

او د دومره لوی هېواد مشري چې تر اوسه پورې یې نوم او نښان معلوم نه وؤ.

زه به یې چیرته سمبال کړای شم.

هر خان به د خپل ځان په باره کې غټې_غټې خبرې کولې.

او غوښتل یې تر څو د دې لوی هېواد مسؤلیت پخپله غاړه واخلي.

هر فرد به یو بل ردول, لومړۍ ورځ همداسې تېره شوه.

خو هېڅ نفر بل نفر ونه منلو په سبا یې بیا همدا حالت ؤ.

خو کومې پرېکړې ته ونه رسیدل.

اته ورځې مثلثل دا لړۍ روانه وه.

اخر کې یو نفر راغی.

ټولو ته یې وویل;

وه وروره تاسې څه د ماشومانو کانې را اخیستې دي.

دا د یوه هېواد مشري ده.

باید چې داسې انسان ته یې وسپارو, چې مستحق یې وي.

زه درته وایم.

زه داسې یو انسان پدې ساحه کې پیژنم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاسو کې یو فرد هم نه پیژني.

تاسي به ماسره دا وعده کوئ چې, هغه فرد که هر چاته ګوته ونیوله, هماغه به د هیواد ملي مشر وي.

ټولو ورسره ومنله دا فرد بیرون د سرخ زمري په خوا کی پروت وو.

ټول ژوند یې د همدې مقبرې زیارت ته وقف کړی وو, دغه صوفي شراب څښونکی درویش پاڅید.

لومړی یې په ټولو نظر تېر کړ بیا بیرون ووت.

شېبه به نه وه تیره چې بېرته راغی.

دوه د غنمو وږي یې په لاس کې نیولي د ټولو خانانو په منځ کی تېر او د احمد خان په لونګۍ کې یې دا دوه د غنمو وږي د تاج په نوم ورکېښودل.

او ویې ویل:

"دا ستا جیغه ده او ته د افغانانو پاچا یې "ټولو د کابلي صابر شاه دغه پریکړه ومنله او پرې خوشحاله شول.

دشېر سرخ په مزار باندې سپین بېرغ رپېږي.

او د افغانانو د ملت مشران ترې لاندی راغونډ دي، یوې خوا اوبلې خوا ترې آسونه ځغلي.

د پښو ګرد یې اسمان ته پورته کیږي.

د شنه اسمان لاندې بور ځلیږي.

مځکه له هیبته ریږدي.

د افغانانو مشران سره په مرکه دي او کشران یې انتظار باسي ترڅو د هغوي مشران څه فیصله کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابلي صابر شاه پدي بيت ويلو سره احمد خان ته مبارکي وايي.

تخت وتاج دې مبارک شه

د پښتون ټبر زلميه

دا ملت دې پر تا لوړ شي

په غليم شوې بريالیه

ستر واکمن شوې ددې خاورې

رب دې ستر لره زمريه

د ولس په غم شريک شه

ملت ویښ کړه ننګياليه

یو ګړۍ غفلت ونه کړې

واک ستا سوله دی په څه

په دردو يې ځان خبر کړه

لاس دې مينځه له هوسه

نور د هيڅ شي کمی نشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو تنها چې تربیه شي
په ملي روح يې ژوندون وي
له تقليده بيګانه شي

يو د بل په غم شريک شي
د نفاق ځخه ګوښه شي
خپل ځان وپيژني هڅې
چې پر ځان باندې تکيه شي

اوس نو ستا ولاس ته ګوره
ملا دې وتړه احمده
د خپل قام په خدمت پاځه
مرسته غواړه له احده

زه له همدې ورځې څخه وروسته د احمدخان څخه په احمد شاه دراني بدل شوم.

دا منصب څومره خه ځیز دی کنه!

تر اوسه پورې احمد وم، خو چې منصب مې پیدا کړ.

احمدشاه دراني شوم دا وخت زما عمر غالبا 25 کاله وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ټولو لومړی کار مې د یو داسی جرګې جوړول وو، چې موږ ورسره د ټول هېواد په اړه مشورې وکړو.

هغوي راسره خپل نظرونه شریک کړي.

دا خلک به پوهان عالمان او د خه زړه ښتنان وي.

بل په کندهار او هرات کی د یو داسې مانۍ جوړول، ترڅو خلک یې شاهي مانۍ وبولي.

د هر هیواد خلک ورته راشي.

او زموږ شاهي مانۍ و اوسي.

او بله مهمه خبره د خپل هېواد ټولې پولې راګرځول.

خپل هیوادوال د دوه ډله کیدلو نه ساتل اوجنګ د خپل هېواد او وطن نه لیرې شړل وؤ.

موږ یوه قطعه جوړه کړه.

د غلامخانې په نوم چې هر ډول خدمت ته چمتو وه.

موږ خپل فوځ په دوه برخو وېشلی وو، یو خو عادي سرتیري وو.

چې جنګ ته به استول کیدل، خو د دوهمی ډلې تخنیک ما د نادر افشار له طریقې څخه زده کړ.

لکه څنګه چی افشار پاچا غیر فارسي قومونه لکه افغانان، بلوچ، ایماق، او ازبکان د خپلو ساتونکو په ډول ګمارلي وو.

موږ هم د غلامخانې قطعه جوړه کړه.

چې غیر پښتون عناصر او تعلیم لرونکي قزلباش عسکر مو په هغې کې شامل کړل.

له دې عمل څخه مو موخه داوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم خانان چې سرکښي کوي.

او د حکومت لپاره جنجال جوړيږي.

د هغوي خوله به د هغوي د کليوالو په مصروفولو وربنده شي.

چې په شاهي ماڼۍ کې کار کوي او په ډېره اسانۍ سره به دا خانان هم د مرکزي حکومت اطاعت وکړي.

زه د خپل عمر په لحظې لحظې تېرېدلو سخت خفه کېدم.

داسې هيڅ څوک راسره نه ؤ.

چې خپل زړه ورته تش کړم، بس يوه ورځ مې د پاپيروس يوه ورقه راواخيسته او په تورکي مې پرې وليکل.

شيرين عمر چی تيريږي دريغه دريغه

داوبو په څير بهيږي دريغه دريغه

ولی زړه پرې خبر نه دی له رفتنه

چې دا هسې زر تېريږي درېغه درېغه

ولې هسې شوې بې غمه زما دله.

عمر باد غوندې چليږي دريغه دريغه

که هر څو په ډېر ناز جوړی کړی ماڼۍ

په ارمان ځينې پاتيږي دريغه دريغه

درېغه درېغه اخر درېغه زما دله

چی مين جمله تيريږي دريغه دريغه

دا ياران لکه ګلونه د بهار دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خزان په تاو رژیږي دریغه دریغه
د هجران مثال دوزخ بېلتون ډېرې
د عاشق په سر لګیږي دریغه دریغه
که پېدا نه وای دیدن بېلتون به مړ وو
له دیدنه خون بهیږي دریغه دریغه
اشنايي په مثال ګل حاصل يې ښار دی
ښار شي سخت هله سوخیږي دریغه دریغه
احمدشاه به يې څه غم کا وخت دهوش دی
دوصال نوبت غږیږي دریغه دریغه

له دې څخه وروسته مې د شعر او شاعرۍ سره علاقه پیدا شوه.

هر ځای او هر ډول ماحول کې به مې لیکنې کولې.

د شېر سرخ په جرګه کې د افغاني دود او دستور له مخې انجونو پېغلو او مېرمنو هیڅ ګډون نه وو کړی.

بس چې جرګه خلاصه شوه.

ځوانان او ماشومان ولاړل خپلو کورونو کې يې غوغا ګډه کړه چې احمدخان بادشاه شو!

د همدې جرګې خبره په همدې ورځ تر ټول خراسانه پورې ورسېدله هره پیغله او هره میرمن خبره شوه.

هغوي ټولی ولاړې، زمونږ کور ته او زما مور زرغونی ته يې د ځوی د حکمرانی مبارکي ورکړه.

زما مور هم پدې ورځ د خوشحالی څخه په جامو کی نه ځایېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرې خوانه په هېواد کې جشنونه وو.

ځکه چې بل هیڅ داسې قوت نه وو پاتی چې افغانان دې نور پرمختګ ته پرینږدي.

موږ د نادر په فوځ باندې ټول قوتونه خه وځپل.

موږ په داسی عصر او زمان کې ژوند کړی دی، چی د هېڅ طرف څخه هم زموږ هېواد ته څه خطر نه وو.

ځکه د نادر د وژل کیدو څخه وروسته د فارسیانو مرال ډېر ضعیف شوی وو.

د هغوي خپلې کورنۍ جګړې دومره زیاتې شوې وې، چې بهر ته یې فکر هم نشو کولای.

اونه هم د هند د مغولو هاغه قدرت او جلال پاتې وو.

بس صرف نوم او درباري القاب او تشریفات ورپاتې وو، په شمال کې هم داسې قوي دولت نه وو پاتې چې افغانستان ته خطر ولري.

او د بخارا امیر نه یوازې دا چې په بل چا یې یرغل نشو کولای بلکې د ځان څخه د دفاع توان یې هم نه درلود.

فکر کووم لکه څنګه چې به تل افغانستان ته یو بلا پیښېده او افغانان یې خپل کورګې ابادولو ته نه پریښودل.

داخل هڅې کومې بلا شتون نه درلود او افغانانو کولای شول چې په خلاص زړه خپل کورګی اباد کړي.

خو زه داسې انسان نه وم چې یوازې دې د خپل کور په ابادولو قانع شم، بلکی د ټولی نړۍ ابادول مې هیله وه.

او فکر کووم چې تر ډېره حده خپل منزل ته رسېدلی هم یم.

زموږ په وطن کې نور هر څه خه برابر وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکې زه پوهېدم چې موږ کومې برياوې تر اوسه حاصلې کړيدي.

ټولی مو د همدی پښتنو ورونو په مټ حاصلې کړي دي.

خو له دې سره سره بيا هم پښتانه په دوه ډلو ويشل شوي دي.

اودالیان اوغلجيان ماډير فکر وکړ.

خو د دوي د يوځای کولو هيڅ لاره نه وه.

بس د زړه له درده مې دغه نظم خپلو وطنوالو ته ډالی کړ.

قافله د عشق راغلی د کوم خوا ده

په زړګي باندې مې شته که څه غوغا ده

ټول یوه دي که غلجي که اودالي دي

خه هغه چې يې دزړه شيشه صفا ده

چی عمل يي د نيکی دې ميړه هغه

که اغوستي يې ګدله د خامتا ده

پښتانه دي ټوله لاس سره یو کاندي

چې مو نن غزا هر لوري شاوخوا ده

بې زحمته راحت چيرته موندی نشي

د احمد ځکه په هر لوري غزا ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه وخت وروسته د خراسان خلکو ځانته مهر جوړ کړ چې په هغه کې لیکل شوي وو.

الحکم الله یا فاتح احمد شاه دراني ۔

له همدی مهر څخه وروسته مو شورا جوړه کړه تر څو د هر قوم او قبیلی مشران پکی وي.

د خراسان نوم موږ ته یو ډول پخوانی غلامی ښکارندویي کوله. ځکه چې هغه نوم زموږ د تېرو تورو وختونو نماینده ګي کوله.

وس نو باید یو نوی نوم د خراسان لپاره وټاکو.

د هر ډول خلکو مشوره به مو اورېدله.

بلکې زه به په لارو او کوسو کې ګرځېدم د عوامو نه به مو پوښتنې کولې.

تر څو دوي د خراسان لپاره کوم ډول نوم غوره ګڼي.

هر کراچۍ والا هر دیاني مار او هر ختګر نه به مو پوښتنې کولې.

ترڅو دوي د خراسان لپاره کوم نوم غوره ګڼي.

د ډېرو پښتنو د حال احوال اخیستلو څخه وروسته مو لویه جرګه رامنځته کړه.

په هغې کې د هر ولایت او د هرې ساحې امامان موجود ول.

د هر افغان فرد اواز رسوونکی موږ سره پدې جرګه کې شامل وو.

زموږ ټیم د ډېرو پوښتنو او ډیر فکر څخه وروسته یو نوم غوره کړ؟

اوغانستان :

اوغانان هغو خلکو ته ویل کیږي، چې صرف د غرو اورغو خلک وي.

د نهرونو او اوبو تر ځنګ ژوند کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل د صافی هوا سره بلد وي او د پاک زړه خاوندان وي.

تل خلکو ته بخشش کوي.

اوغان پخپله هغه چاته وايي چي خپل سری وي.

او د هوا په څېر تېز خپل کارونه سرته رسوي او چی هر څوک يې په لومړي ځل وګوري.

نو زړه پرې بايلي او تراخره پورې يې په ملګرتيا نه پښېمانه کيږي.

واقعاً دا یو خه نوم وو.

موږ دې درې ورځې جرګې دې پريکړې ته ورسولو چې د خراسان نوم په اوغانستان بدل کړو.

خو د اوغانستان نوم اوغانستان پاتي نشو،

بلکې د ديني عالمانو په وينا اوغانستان نوم يو د غرور نه ډکو خلکو لپاره استعماليږي.

نو ځکه ډېرو علماوو فتوا ورکړه.

چې د اوغانستان نوم دې بدل شي.

ځکه نو د اوغانستان نوم په افغانستان تبديل شو.

او تر قيامته پورې به انشالله د افغانستان په نوم دا خاوره ونومول شي.

زه د خپلو خلکو نه همدا تمه لرم.

موږ چې کومې سيمې نيولې هغه که پريدي هم څه خبره نده. خو بايد د افغانستان يوه برخه هم د غليم په لاس ورنکړل شي.

تاسي به فکر کوی چی زه صرف يو زوي لرم ؟

نا زما زوي خالي تيمور ندی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه د تیمور په څېر نهه نور زامن هم لرم.

بس دامې وېنا وه چې هغه نورو کې دې یو هم شاهي میراث ته سترګې نه پټوي.

خالي تیمور شاه مې د خپل ولیعهد په توګه ټاکلی وو.

داسې نه وه چې هغه نور زامن پر ما ګران نه وو، یا کومه بله خبره وه.

بلکې که چېرې زه داسې ونکړم.

نو زما د مرګ څخه وروسته به زما د ټولو زامنو په شاهي میراث لانجه وي.

او هېڅوک به مې هم په هاغه وخت کې چې خدای ته یې لاسونه لپه کړي وي.

ما په دعاوو کې یاد نکړي.

او برعکس به د خپلو افغانانو د خېرو ښکار شم.

کال: 1160هـ(1747ز)

په پای کې مو تکل وکړ.

تر څو د افغانستان او د پختونخوا ټولې سیمې پخپل واک کې واخلو.

لکه کابل، غزني او پېخور چې دا مهال پکې (تیموري او نادري پخوانی حاکم)ناصر خان مېشت وو.

زه د پوښتنو قبایلو د یوځای کولو څخه وروسته روان شوم.

د غزني په لور ترڅو د افغانستان سرحدونه راوګرځوو.

او د پردیو یرغلګرو له زور او ځواک څخه نور پښتانه وورنه خپل وطنوال او خاصکر مسلمانان وژغورو.

د پښتنو قبایلو څخه مو ښه پوره ځواک برابر شو.

بلکې د غلامخاني عسکر مو هم ورسره ملګري کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی مو د غزني څخه په لږه فاصله کې خپلې خیمې ودرولې.

او د غزني حاکم ته مو په لیکلي بڼه د صلحې پیغام ورولیږه.

ترڅو نور پر افغانانو د خپلو ظلمونو څخه لاس واخلي.

د غزني حاکم زموږ په ورلیږلګ شوي خط هېڅ ځان ونه پوهاوه.

پوره یوه ورځ مو ورته صبر وکړ.

ترڅو بېرته پیغام راشي، خو پیغام رانغی.

مطلب جګړه یې غوښتله.

خو دا بیا مانه غوښتل.

ځکه چې پښتنو او خاصکر افغانانو ته به پدې جګړه کې ډېر زیات تاوانونه اوړیدلي وای.

بس عسکر مو د عامو خلکو په جامه کې ښار ته ورداخل کړل.

ټول عسکر مو اول نه پوه کړي ول.

چې هرکله شاهي خیمې ته ورسیدل نو ضرور به ورته وسلې ورسیږي.

او سم د واره باید بریدوکړي.

لومړنی ډله مو بغیر د اصلحو څخه ورولیږګله.

دوهمه ډله د اصلحو سره د غزني ولایت ته دننه شوه.

پریکړه اول نه شوې وه.

چې دوهمې ډلې ته اجازت دی.

برید دې وکړي، دریمه ډله سره د اصلحو په ګاډیو کې کښېناسته.

دوهمی ډلې ټول عسکر په جنګ کی بوخت وساتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمې ډلې لومړۍ ډلې ته وسلې ور ورسولې.

زه هم د خپل پوره فوځ سره دمانۍ په لور روان شوم.

او محاصره شوې مانۍ ته مو یوځل بیا پیغام ولیږکه، ترڅو د جنګ څخه لاس په سر شي.

د غزني حکمران چې خپل ځان د ماتې په حالت کې ولید.

نو تسلیم شو.

او پدې ډول مو په ډیرو لګو تلفاتو سره غزني ونیو.

د غزني په نیولو سره مو زیات شمیر وسایل لاس ته راغلل.

او د دې ځای عسکر مو هم د امر تابع شول.

له دې څخه وروسته مو مخه کړه د کابل په طرف،

د کابل والي چې زما د ورتلو پیغام ولید.

بغیر د ځواب رالیګلو نه په تیخته بریالی شو.

هرکله چې موږ ته خبر راغی، چې د کابل ښار اوزګار دی.

نو د خپلو ټولوعسکرو سره یوځای د کابل په طرف روان شؤ. د خپل تعداد عسکرو سره د کابل په ښار ورننوتلؤ.

هر فارسیوان او هر پښتون به راته حیران حیران کتل.

فکر کووم تر ډیره وخته یې د غلامۍ په تیارو کې ژوند کړی وو. اوس ورته د خپلواکۍ ژوند نوی ډول معلومیده.

خو یوه مهمه خبره داده، چې چا ټول عمر په غلامۍ کې تیر کړی وي هغوي ته د خپلواکۍ ژوند هیڅ معنا نلري.

دا خلک هم همداسي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو له دې څخه وروسته هېڅ افغان هم د غلامۍ فکر لا ونه واهه.

بلکې نور ډېر خلک یې غلامان تېر شول.

کابل مو هم لاس ته ولوېد.

او ویل کېده چې ننګرهار کې هم څوک نشته.

ترڅو د احمد خان مقابله وکړي.

ځکه مې ننګرهار ته د فوځ یوه برخه ولېږله زه ډېر ستړی وم.

ځکه مې یو څه وخت په کابل کې دمه وکړه.

او فوځ مو هم همدلته پاته شو.

له یو څه وخت تم کیدلو څخه وروسته ما سره د خپل فوځ چې ډېری یکې د نورو قومونو خلک وو.

د ننګرهار په لور روان شو.

او په ننګرهار کې مو د شینوارو او خوګیاڼو خلکو ډیر ښه استقبال وکړ.

له ننګرهاره مو طرحه جوړه کړه.

ترڅو پیښور د نادري حاکم ناصر خان څخه ازاد کړو.

چې د کابل والي او د تیموري دولت مشر هم پېخور ته په تېخته بریالی شوی وو.

واقعاً په ننګرهار کې د شینوارو او خوګیاڼو خلک ښه مېلمه پاله خلک دي.

زمونږ یې ډېره ښه مېلمه پالنه وکړه.

که څه هم مونږ هر څه د خوراک ځانته برابرولای شول.

ځکه چی له دې څخه وروسته به په ننګرهار کې هم د احمد خان سکه چلیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو نه دي خلکو په خپله غریبه غریبۍ کې موږ ته او زما فوځ ته خه پوره مېلمستیا وکړه.

په شینوارو کې اکثر کلي یو لوی چنار لري.

چې د ډېر پخوا نه همدې خلکو ته پاتې دي او دوي يې هم له سیوري څخه استفاده کوي.

زه هم د خپلو صاحب منصبانو او قومندانانو سره یوځای د ننګرهار د خلکو سره ددې چنار د سیوري لاندی په زوړ پوزي ناست وم.

واقعاً د ننګرهار په سخته ګرمۍ کې دې چنارونو واوروینه هوا لاندې دالله تعالی بنده ګانو ته رارسوله.

د شینوارو خلک ډېر د مجلس او د جرګو خلک دي.

پلن پټکي تړي، یو واسکټ يې د پلار څخه په میراث ورپاتي دې.

او سپینه ګرده خولۍ په ټنډه باندې بردي، واقعاً چی زما د دې خلکو دود او دستور ډېر خوخ شو.

ددې ورځې په سبا موږ ټول تللو پیخور ته د جنګ لپاره.

د دې ځای خلکو راته ډېر ستونه وکړل.

بلکې بیخي کلک شول.

ویل یې:

که پاتې شۍ موږ به ډېر خوشحاله شو.

واقعاً چی د پښتو نوم په همداسې غیرتي خلکو آباد دی.

بس د دې ځای څخه ولاړو.

او د پېښور ښار مو محاصره کړ، خو دښمن مو ډېر چالاکه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مخکې ورنغلو.

تیموري او نادري حاکمانو موږ سره ښه پوره د جګړې لپاره ځان اماده کړی وو.

بس نه کیده تیموري اونادري حکمرانانو ته مو خطونه ولیګل. خو د خط وړونکو سرونه یې له تن څخه جلا کړل.

دې بې غیرته کار یې سخته غوصه راوسته.

او د ټولو پښتنو وینه ورته په جوش کې راغله.

پښتانه بغیر له امر څخه د پیخور په ښار ننوتل او هر عسکر به یې له تېغه تېروه.

هر پښتون سره دوه دوه نیزې په لاس کې وې.

او لکه د زمري په شان د دښمن په لښکر ځانته ورګډېده.

او روغ به ترې راوته.

په ډېر لږ وخت کې مو صدر او مردان ونیو او کله چې تیموري واکمن وکتل.

حکومت پرې چپه شو.

نو تېختته یې غوره لار وبلله.

د ناصر خان سره هند ته وتختیده.

تر اټک سینده پورې مو خپلې لښکرې ورسولې.

او غنایم مو بیخي ډېر ترلاسه کړل.

ځکه چې تیموري واکمن ته د هند له طرفه ډېر څه پخوا رالیګل شوي وو.

او هغه ټول زموږ په لاس راغلل.

اوس نو موږ د ټولو پښتنو سیمې ونیولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدا ځای مو تر اخره پورې د افغانستان سرحد وټاکه. ځکه چې د پښتنو قبایل تر همدې ځایه پورې میشت وو.

زه په پیخور کې پاته شوم.

واقعاً د پېخور خلک ډیر عاجز خلک دي.

که مو ضرر ور ونه رساوه هیڅ کار نه درسره لري.

زما اراده وه.

ترڅو ولاړ شم بېرته کندهار ته.

ځکه چې په کندهار کې د تیمور په وړاندې یوځه لنډغر راپاڅېدلي وو.

او دلته هم راته د لاهور والي د سولې وعده راکړې وه.

هر کله چې مې ځان اماده کړ.

ترڅو کندهار ته ولاړ شم.

یو دم د لاهور والي جګړې ته رامخکې شو.

فکر کووم د تیمور په وړاندې هم مشکل همدې د لاهور والي جوړ کړی وو.

ځکه په همداسې سخت وخت کې جنګ ته راوړاندې شو.

ها تاسې به وایې چې تیمور څوک وو.

تیمور زما زوی دی.

او زما د راتلو څخه وروسته دکندهار خلکو هغه د خپل مشر په توګه منلی دی.

د چناب په سیمه کی د لاهور والي د جګړې وړاندیز وکړ.

په دې شپو کې سیند سخت مست وو.

د څپو اوازونه يې په دریم کلي کې اوریدل کیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه نو په سیند نشؤ اوړیدلی.

د لاهور والي ډیر هوښیار وو، ځکه یې د چناب ساحل د جګړی ځای وټاکه.

ترځو موږ د سیند څخه په وتلو کې مشغول شو او هغوي راباندې د توپ ځواک په وسیله اورونه بل کړي.

خو موږ هم د افشار په ځواکونو کی زده کړی کړی وی.

او د دې معلومات راته سل په سلو کې وو، چې دیوې ناکامی سره مو ټوله امپراتوري ړنګیدلای شي.

ځکه د چناب ساحل په پورته خوا د چناب سیمې ته ور داخل شؤ.

او د شا له طرفه مو د لاهور ټول فوځ تس نس کړ.

د لاهور والي شاهنواز چې کله پوه شو چې د شا له خوانه پرې برید شوی.

سم د واره یې د جګړی ډګر پرېخود.

او ډهلي ته په تېښته بریالی شو، د شاهنواز فوځ هم د شاهنواز په تیښتې سره ټول تسلیم شو.

او په خپل پوره تکتیک سره مو لاهور هم لاسته راغی.

مغلي بادشاه چې زموږ له دومره تېزو فتوحاتو څخه خبر شو.

نو له هند څخه یې خپل زوی شاهزاده احمدشاه، د سل زره کسیز لښکر سره چې په پوره وسلو او هر ډول توپونو سمبال وو.

زموږ طرف ته راولیګه.

زه لدې څخه بیخي خبر نه وم، چې شاهزاده احمدشاه راروان دی.

کنه موږ به ورته پوره اماده ګي نیولی وای.

خو یو ناڅاپه یې برید وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د 1161 کال:

په لومړي کې په (مانک پور، مان پور او مالو پور) کې د دواړو لوریو لخوا جګړه ونخته.

پښتانه یې سخت وځپل، زما هم پدې جګړه کې لاس ژوبل شو.

ډېر تاوان دې جګړې راته ورساوه.

او پوهېدم چې نور هم رارسوي، د هند د صدر اعظم قمر الدین په وژلو سره د پښتنو مرال لوړ شو.

خو د قمرالدین ځخه وروسته یې ځوی د فوځ مشري پر غاړه واخیسته.

هرکله چې زموږ په لویه خېمه اور اولګېده.

او د باروتو پر ګودام هم توپ ولګید نور نو پښتانه د جګړې قابل پاتې نشول.

ځکه د شپې د ختمېدلو پر مهال یې شاتګ وکړ او بیرته د چناب د ساحل ځخه راواوړیدل.

خو شاهزاده احمدشاه د سولی پیغام راولیګه.

او موږ هم ومنلو دا وخت د سولې نه وو، خو د دوي د سولې علت داوو.

چې په هند کې محمد شاه ګورګاني ناروغ شو او زموږ په کندهار کې هم لقمان خان د تیمور شاه په وړاندې بغاوت کړی وو.

زه راغلم کندهار ته بیخي مې ذهني حالت خراب وو.

خو راساً د لقمان خان کور ته ورغلم.

له کوره مې راوباسلو.

او د ټولو کندهاریانو په مخ کې مې خې خبرې ورته وکړې.

ورته مې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسره د بهر خلک د هند خلک د لاهور خلک سوله کوي.

او خپل ورور مې راپاڅیږي دلته راسره راسره شر کوي.

ولې ته نه ګورې چې خپلواکي مو لاسته راغله.

ولې د خپل وطن د خپلواکۍ په اهمیت نه پوهیږی.

تاسی تکړه شی بیرون ووزی .

او د جګړې له اړخه بیرون سیمې د افغانستان په لویه امپراتورۍ کې شاملې کړی.

ترڅو راتلونکی نسل خو دربانديې افتخار وکړي.

تاسې چې لږ زور پیداکړی، بیا مو خپل ورور رانیولی وي.

له همدې څخه غچ اخلی.

ای پښتنو!

یوځای شی د بهرنیانو لپاره

او جګړه له خپل وطن څخه لرې وباسی.

خپل وطن ته کار وکړی.

مدرسې پکې جوړې کړی.

نور د علم لپاره کار وکړی، اوس نو بهرنیان احمقان دي.

تاسی هوښیاران شی.

هر څوک که غواړي چې جګړه وکړي.

او ډیر شوق يې وي.

راځي دي ماسره .

له خپل وطن څخه بهر زه ډیرو زیاتو عسکرو ته اړتیا لرم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې خبرو په کولو سره ټول کندهار کې بغاوت کوونکي ورک شول.

ځکه نو زه بیرته روان شوم.

د لاهور په لور خو لاهور یې میرمنو ته سپارلی وو.

والي یې هم میرمنو وو.

میرمنو د جګړی څخه ډډه وکړه.

او ویل یې:

چی هر ډول لاره غواړی درسره یې منم.

بس د جګړې څخه تېر شی.

ځکه نو زه د ننګرهار او پیښور په منځ لاره سیده لاهور ته ولاړم.

د میرمنو سره کښیناستم.

د ګجرات، سیالکوټ، پنجاب، اورنګ اباد او امرتسر مالیات چې څوارلس لکه کیدل.

په میرمنو مو کیښودل.

چی هر کال یې باید د احمد شاهي اعلی دیوان ته ورسوي.

له دې څخه وروسته موږ هم یو دوه کاله ښه په ارامه په کندهار واکمني وکړه.

خو په کال1163ه

کې امیر عالم د هرات په لوري مخه کړه.

او د هرات والي ورته هرات پریښود، امیر عالم هرات ونیو.

ما ورته صبر وکړ ځکه امکان لري چې بیرته هرات پریږدي.

خو امیر عالم په نیمه پوه نشو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماهم پنځه ویشت زره کسیز لښکر مخکې کړ.

ترڅو ورته وخایم د افغانستان خاوره دومره سپکه نده چې نور به پرې اغیار قدم کیږدي.

د هرات ولایت مو ګېر چاپېره کلابند کړ.

خالي تجاران او افغان مسافرین مو پریخودل.

نور په نوم فارسي مو نه پریخود، ترڅو دننه فارسیانو ته ګټه ورسوي.

څلور میاشتې کېدلې چې هرات زموږ یو څو نفرو محاصره کړی وو.

خو اوس ورته پوره پنځه ویشت زره کسیز فوځ راغلی وو.

ځکه نو برید مو پرې وکړ.

امیر عالم هم په لومړي سر کې هیڅ همت نه بایله، خو چې ماته یې وکتله.

نور یې نو دوه خپلې کړې او دوه پردۍ او اصفهان ته وتختېده.

لدې سره تیار موږ له کندهاره راوتي وو، نو د مشهد په لوري روان شو.

او شاه ولي خان پوپلزی چې د یو ټولي مشر وو، دا مو شمالي ولایاتو ته ولېګه.

ترڅو هغه ساحې کنټرول کړي.

د مشهد فوځ بغیر له کومې جګړې څخه تسلیم شو.

ځکه چې دوي یوځل مخکې هم زما د فوځ له لاسه مات شوي وو.

او بیا ځلي یې نه غوښتل چې مات شي.

یانه پوهېږم کومه بله خبره به وه.

امکان لري دومره توان یې نه درلود، ترڅو موږ سره ډغره ووهي.

یا به یې اقتصاد خه نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حال مشهد مو د نادر لمسي شاهرخ میرزا ته وسپاره.

او پخپله د نیشاپور د نیولو لپاره روان شو.

نیشاپور مو هم لکه د هرات محاصره کړ هیڅ فرد نشو کولای چې له دې هېواد څخه ووزي.

خو د نیشاپور واکمن عباس قلي بیات مقاومت وکړ.

او په محاصره کوونکو به یې هر وخت برید کاوه، زموږ د عسکرو تعداد کم وو.

او وسایل هم نه وو، بل په غرونو کی دوخت تیرول وو.

او ژمی هم رارسیدلی وو.

بیخي یخني وه، نور د شپی پدې غرونو کی وخت نه تېرېده.

نو ځکه مو د نیشاپور محاصره ماته کړه.

او بیرته کندهار ته راستانه شو.

پوره یوه میاشت مو په کندهار کې په ارامه تېره کړه.

خو یوه بله بلوا راپیښه شوه.

د بلوچستان خلکو د نصیر خان په مشری بغاوت وکړ.

زما هم نور غوصه راغله.

اوراسأورپسی د خپل پوره فوځ سره ورغلم.

خو داچې دوي هم پښتانه وو .

نو اول نه مې ورته وویل:

چې جنګ ته نه یم راغلی، اصلحي کیږدی.

او د پاخون نه تیر شی، تاسی وس غلامان نه یاست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکې د خپل سر خلک یاست.

او ستا مشر هم ستاسې په ژبه له تاسې سره غږیږي.

تاسو د نصیر خان په پښتو مه تېر وځئ.

هغه مو تېرباسي، بلکې د خپلو مسلمانانو مشرانو اِطاعت وکړئ.

انشالله بریا به زموږ وي.

د همدې خبرو سره د بلوچستان د خلکو پاڅونونه هم غلي شول.

او د بلوچستان ولایت په دربار کې مو د پاڅون کوونکو مشران وګومارل.

تر څو خولې یې وَربندې شي.

خو بیامې هم پرې باور نه درلود، ځکه چې هسې نه زه به د بهر په جګړو کې بوخت یم.

او دلته به دوی پاڅونونه کوي.

نو ځکه مې د همدې پاڅون کوونکو مشر نصیر خان راوست.

د ټول بلوچستان ولایت دربار مې ورته ورکړ.

ترڅو هرڅه کوي خپل کار یې زه چې راځم، ترهغې خو به ارامې وي کنه.

بیرته راغلم کندهار ته

کال 1164:

دا ځل مو د نیشاپور د نیولو لپاره ښه پوره تابیا ونیوله.

د پخوا په څېر مو هغه نفر چې یې زره وو لومړی مو هغه یې اصلحې ورولېږل.

بیا مو ورپسې اصلحه دار عسکر ورولیږل، ترڅو عسکر په جګړه کې بوخت وساتي.

دې اصلحه داره عسکرو ته مو د ډیرې چالاکۍ تمرین ورکړې وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوي یو نفر به د یوولسو نفرو سره مقابله کوله.

او مخالف یولس نفر به هم پدې نه پوهیدل، چې مخې ته مو د غره تر شا یو نفر دی.

ځکه هغه به په لږ وخت کې د ډیرو طرفونو نه ډزې کولې.

بې اصلحې عسکر تر شاهي ماڼۍ پورې رسیدلي وو.

او په ګاډیو کې مو ورته توپونه او وسلې وروړسولې.

هغوي شاهي ماڼۍ کلابنده کړه.

خو زموږ نور عسکر د عسکرو په منځ کې نشول تللای.
ځکه د نیشاپور ډېر لوی فوځ وو.

او زه نه شوم تېرېدلای.

بس جګړه د هرې خوانه ونختله.

ما د عسکرو په منځ کې تر شاهي ماڼۍ ځان ورساوه.

هر کله چې عباس قلي بیات ولیدل.

نو همدا مهال یې د خپلو عسکرو په ذریعه پر موږ برید وکړ..
موږ هم په شاهي ماڼۍ برید وکړ.

که څه هم دا د شاهي اصولو خلاف کار وو، خو زموږ عسکرو ورته اول نه اختار ورکړی وو.

ځکه نو شاهي ماڼۍ ونیول شوه او په ټولو عسکرو د مرکز رابطه قطه شوه.

ځکه یې مرال خراب شو او نیشاپور هم فتحه شو.

دا وخت خبر راغی، چې شاهرخ میرزا بغاوت کړی.

بس همدا بغاوتونه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او زموږ پرې سر وو، ځکه نو زه بېرته مشهد ته راغلم.

شاهرخ ته مې وويل:

چې نور درته هېڅ نه وايم، خو لدې څخه وروسته به دې په هيواد کې سکه هم د افغانانو چليږي.

او خطبه کې به نوم هم د افغانانو د امير اخلي.

او لاندې سيمې به افغانستان پورې تړل کيږي، بيا به بيرته د دې ځای مشري درکړم.

تربت جام، تربت حيدري، بافرز، خواف اوترشېز

بس دغه سيمې مو پرېخوولې.

او کندهار کې هم پاتې نشوم، ځکه چې په پنجاب کې ګورګانی شهزاده د مالياتو د ورکولو څخه انکار کړی وو.

ځکه نو ورغلم.

خو هغه وويل:

چې د مالياتو پر ځای به د احمدشاه په قلمرو کې سند، کشمير او پنجاب داخل شي.

مطلب پورتنۍ سيمې دې، د افغانستان د حکومت په ولکه کې وي.

دا ښه خبره وه.

ځکه مې مېرمنو يو ځل بيا د پنجاب والي کړ او هغې به خپل ماليات خه په پوره ډول رالیګل.

يو دوه کاله مو بيا خه په ارامۍ وخت تېر کړ.

خو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال1167:

کې مېرمنو مړ شو.

ټولو پنجابیانو يې جنازه ښه په احترام سره وکړه.

ډېر زيات خلک بلکې ټول پنجاب د میرمنو په مرګ خفه شو.

ځکه مېرمنو پخپله د پنجاب شخص وو.

د پنجاب لپاره يې هېڅ د جنګ زمينه نه پرېښودله.

(ليکوال)

(...له دې څخه مونږ ته معلومېږي.

څوک چې له جنګ څخه خپل هېوادل په هر ډول حالت کې ساتي نو د عوامو په زړونو کې ځای نیسی.

او عوام يې تر مرګه پورې بيا احترام کوي.)

يو ځوی يې درلود.

او همغې ته يې د حکومت چارې پاتې شوې، داچې ځوی يې ډېر کوچنی وو.

ځکه يې د واک چارې ټولې مور ته پاته شوې.

د پنجاب نور اميران په دی پريکړه خفه شول.

ځکه چې يوه ښځه به څنګه د ټولو پنجابيانو د حاکميت چارې پر مخ وړي.

ځکه نو غازي الدين د پنجاب د اميرانو له ډلې څخه راپاڅيد.

په پنجاب يې حمله وکړه او پنجاب يې بغير له کوم تشدد څخه ونيو.

ځکه چې د مېرمنو مېرمن نه غوښتل، چې خپل ولايت په وينو سور کړي.

د مېرمنو مور او ځوی يې له حکومت څخه لرې کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ادینه بیګ یې خپله د پنجاب والي کړ.

د کشمیر خلکو د پنجاب حالات ولیدل، چې خلک یې د احمد خان پر وړاندی کامیاب شول.

نو په کشمیر کې هم د سکجیوان په نوم یو شیخ بغاوت وکړ.

راساً ولاړ ولایت ته او والي خواجه کوچه یې مړ کړ.

د دې خبرو په اوریدلو باندې زه سخت خفه شوم.

ځکه نو سیده لاهور ته روان شوم، په لنډ وخت کې لاهور ته ورسېدم.

نور الدین خان بامیزی مې په سکیجوان پسې ولیګه.

تر څو ماته یې راولي.

دې اخر ولی یو بیګناه والي وژلی دی.

سکیجوان یې ونیو او ماته یې راوست، دابې غیرته مو په زندان کی بندي کړ.

او تراوسه پوری بندي دی.

کشمیر یې یوځل بیا د افغانستان په لویه امپراتورۍ کې شامل کړ.

زه تیار د کندهار نه راوتې وم.

ځکه نو د ډهلي په طرف روان شوم، په ډهلي کې داسې یو انسان نه وو.

چې زما مقابله وکړي.

په کرنال کې د اصالت خان یوسفزي ځوی نواب نجیب الدوله سره مخ شوم.

هغوي هم راسره یوځای شول.

د پوره طاقت سره بغیر له کومې ویرې ډیلي ته ننوتو.

زه دانه وایم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زموږ دا لوی ارمان وو ترڅو ډهلي ونیسو.

خو دا مهال راته ټولو عسکرو د ډیلي تخت پرېښود، ځکه چې د ډهلي یو انسان هم د اقتصاد له اړخه برابر نه وو.

یاهم شاید کومه بله خبره به وه.

دویم عالمګیر مو د ډیلي پر تخت کیناوه.

او د وزارت چارې مو له غازي څخه واخیستې او د قمرالدین خان زوی نظام الدوله ته مو په لاس کې ورکړې.

ترڅو په ښه ډول یې پر مخ یوسي.

نواب نجیب الدوله مو د هند سپه سالار وټاکه.

او ګورګانی شاهزاده، احمد شاه خپله لور تیمور ته په نکاح کړه.

لدې هرڅه وروسته زه بیرته کندهار ته راغلم، تر څو یو څه وخت په آرامه ژوند وکړو.

پاني پت:

زه لا کندهار ته نه وم راغلې چې غازي الدین بیا بلوا جوړه کړه.

دا ځل سیکان، راجپوتان او مرهټیان هم ورسره ودریدل.

د دوی نور هیڅ وس نه رسېده.

ځکه نو دوی ټولو بې غیرتانو هلته په هند کې په مسلمانانو ظلمونه شروع کړل،

ترڅو احمدخان بیا راشي.

د دوی شمیر ډیر زیات وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دومره شمیر زما د فوځ نه وو.

خو بس ونشوه.

ماته د افغانستان خلکو وویل:

چې ورځه پرې نور کامیابي او ناکامي د الله تعالی له لوري راځي.

د غازي الدین ملا ټولو سیکانو، راجپوټانو او مرهټیانو قوي کړه.

د هغوي شمیر درې سوه زرو ته ورسید.

ماسره خالي یوه لاره وه، ترڅو د نصیر خان څخه چې په بلوچستان کې دی.

مرسته وغواړم.

ځکه چې له هغې سره هم ډیر زیات فوځ برابریږي.

ما له نصیر خان څخه مرسته وغوښتله، هغه نصیر خان چې دپاخون په وخت کې د بلوچانو مشر وو.

او ټول بلوچستان چې مې ورته حواله کړی وو.

خو نصیر خان مرسته ونکړه.

نه پوهیږم ولی؟

خو دا د ځینو بې غیرته خلکوعادت دی.

چې تل به دې په سخت وخت کې یوازی پریږدي.

ګر چې ماورسره اول نه خبره کړی وه، چې زما به د دی پنجابیانو سره جګړه رازي.

او خالي می سترګې ستا او د تیمور مرستې ته دي.

خو هېڅ مرسته یې ونکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بولان له لارې پېښور ته راغلم، پېښور کې راته تیمور شاه او جهان خان اول نه ناست وو .

له دوی سره یوځای د اټک په سیند راواوړېدم.

نجیب الدوله، سعدالله خان، روهیله او شجاع الدوله هم راسره یوځای شول.

زموږ د ټول لښکر شمېر شپېته زرو ته ورسېد.

خو له بلې خوا څخه پنجابیان، هندوان او مرهټیان د درې لکو څخه هم زیات وو.

ډېر ژر مو ځان د پاني پت نومي سیمې ته راورساوه.

واقعاً چې دې ظالمانو په مسلمانانو سخت ظلمونه شروع کړي وو.

هر کله چی پښتنو دا حالات ولیدل.

نو سم د واره یې برید وکړ، جګړه پیل شوه.

د دښمن فوځ راباندې ډېر قوي وو، خو د هند مسلمانانو هم پر سکانو برید وکړ.

اوموږ هم ورته توپونه برابر کړل.

موږ د ډیرو فتحو په ترڅ کې زیات شمیر غنایم ترلاسه کړي وو.

چې دا مهال مو ترې ګټه واخیسته.

په دریو توپونو سره په مرهټیانو کې غوغا ګډه شوه، چی د احمدخان فوځ قوي شو.

دا چې ما د جنګ په ډګر تر اوسه ماته نه وه خوړلې او پدې سره مې ډېر لوی نوم ګټلی وو.

او هر عسکر زما له نوم څخه ښار خوړ نو:

ډیری یې زړه عسکرو شاته منده کړه، خو شاته ورته تیار خپله د هند مسلمانان ولاړ وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې دوي پرې ظلم کړی وو.

یو نفر هم ترې روغ رمټ ونه واته.

په سکانو باندې مو د شوبلو او توپچې ځواک برابر کړ.

مرهټیان مو د ځمکني فوځ سره ونښتل،

او د راجپوټانو سره خپل مسلمانان ونښتل،

هر کله چې سیکانو خپل ځان د اور د لمبو په منځ کې ولید.

نو خالي به يې ځان ته لاره کتله او هر نفر چې به تختېده بیاهم ژوندی نه پاتی کیده.

د مرهټیانو 30000 نفر په خندقونو کې بې روحه پراته وو.

دویرې او خفګان څخه ډکه ورځ وه.

د مړو په جسدونو د اسمان بازانو دورې وهلې.

مورډ خپل شهیدان راغونډ کړل او افغانستان ته مو راولیږل.

او د سکانو او مرهټه وو، مړي مو د هر یوه کورنۍ ته ولیږل.

او دا مو هغه قوم ته وخودله چې د مسلمانانو په حقوقو باندې تېری څه معنا لري.

د اسمان وریځو د قهر نارې وهلی.

سیندونو يې د ویر سلګۍ کولې او په زړګونو میندې، او مېرمنې د راجپوټانو، سیکانو او مرهټیانو کونډې شوی.

ماچی په هغه ورځ کوم درد لیدلی.

او څومره چې خپل ضمیر ته ملامت وم، هېڅکله به هم بیا نشم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مانه غوښتل ترڅو د هغو ځوانانو غرور تر پښو لاندی کړم، چې نوي په ځوانۍ راغلي وو.

او ټوله دنیا ورته کمزوري ښکارېده.

ما دا هم نه غوښتل چې زه دې چاته خپل ځان قوي وروخایم.

زه د قتلونو او د مرګونو په ښار کې رالوی شوی یم.

خو تراوسه مې دومره درد نه وو لیدلای.

دا لومړي ځل وو چی دومره وردیدلم.

هغه ځکه چې د ډېرو میندو په غېږو کې مې د هغوی د بچو سرونه ولیدل.

د ډېرو انجونو په سترګو کې مې د هغوي د ښځې کېدو ارمان نیمګړی ولید.

واقعاً چی دا سخت زور لري.

زه به بیا نه ژوندی کیږم.

خو دا پدې کتاب کې لیکم، چې ما دا هرڅه د دې لپاره ندي کړي.

چې زه دې لوی امپراتور جوړ شم.

بلکی دلته د مسلمانانو سره د ظلم د مخنیوي په خاطر مې وکړل.

له هغې څخه وروسته زه سیده راغلم.

نصیر خان پسې هغه مې بندي کړ او سخته سزا می ورته مقرره کړه.

واقعاً چې د داسې بې غیرته انسان لپاره همدا ښه سزا وه.

زه پوره باور لرم.

چې افغانان به د خپل هیواد پولې تر ډېره وخته وساتي.

او ان شاالله چې هیڅ یرغلګر به هم بیا دغې خاورې ته په سپک نظر ونه ګوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

واسلام.

ستا د عشق له وېنو ډک شول څېګرونه
ستا په لاره کې بایلي زلمي سرونه

که هر څو مي د دنیا ملکونه ډیر شي
زما څخه هېرنشي داستا ښکلي باغونه

درقیب د ژوند متاع به تار په تار کړم
چه په تورو پښتانه کا ګذارونه

تاته راسمه زړګی زما فارغ شي
بې له تا مي اندېښني د زړه مارونه

ددهلي تخت هیرومه چه رایاد کړم
زما دښکلي پښتونخوا د غرو سرونه

که تمامه دنیا یو خواته بل خوايي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما خوښ دي ستا دا تش تش ډګرونه

"احمدشاه" به داستا قدر هېر نکا
که ونېسي د تمام جهان ملکونه

لیکوال:

احمدشاه بابا خپل هیواد او افغانانو ته ډېرستر خدمتونه وکړل.
د هغه په وخت کې خرقه شریفه کندهار ته راوړل شوه.
د شبرغان او کندهار ښارونه دده په امر ودان شول.
همدارنګه نور ډېر ستر کارونه چې په تاریخ کې په زرینو کرښو لیکل شوي دي.

دې سترفاتح
د۱۱۸٦ ھ کال:
د رجب د میاشتې په شلمه نېټه د جمعې په مبارکه شپه، د عمر په یو پنځوس کلنۍ کې یې ساه ورکړه.
او د تلپاتې ژوند په لور یې روح والوت.
انالله واناالیه راجعون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د عشق له وینو ډک شول ځیګرونه
ستا په لاره کې بایلي زلمي سرونه

که هر څو مي د دنیا ملکونه ډیر شي
زما څخه هیرنشي داستا ښکلي باغونه

درقیب د ژوند متاع به تار په تار کړم
چه په تورو پښتانه کا ګذارونه

تاته راسمه زړګی زما فارغ شي
بې له تا مي اندېښني د زړه مارونه

ددهلي تخت هیرومه چه رایاد کړم
زما دښکلي پښتونخوا د غرو سرونه

که تمامه دنیا یو خواته بل خوابي
زما خوښ دي ستا دا تش تش ډګرونه

"احمدشاه" به داستا قدر هېر نکا
که ونېسي د تمام جهان ملکونه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library